naš tednik

LETO XXXIV. — Številka 10 | 11. marca 1982 | Cena 5.— šil. (7 din)

Poštnina plačana v gotovini | Celovec | P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt | Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Rož, Podjuna, Zila v Ljubljani stran 3

NAKUPOVALNI CENTER je Vam vedno na razpolago **Dobrla vas**

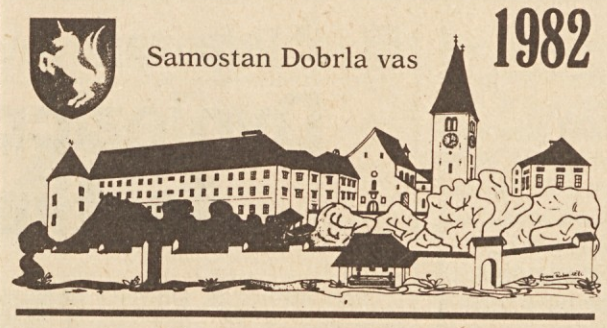

TRŽNI TEDEN

od ponedeljka, 15., do sobote, 21. marca 1982 v Dobrli vasi

ZABAVIŠČE že v nedeljo, 14. marca 1982
JOŽEFOV TRG 20. in 21. marca 1982
ugodne ponudbe in dobitki — podrobne informacije v

Tržnem listu Dobrla vas

Der EINKAUFSMARKT ist immer für Sie da **Eberndorf**

JOSEFI-MARKT-WOCHE

von Mo. 15. bis So. 21. März in Eberndorf

VERGNÜGUNGSPARK ab 14. März
JOSEFI-KRÄMERMARKT am 20. u. 21. März
täglich Gewinnchancen - näheres siehe

Eberndorfer Zeitung

UVODNIK

Koroški Slovenci po 7.-julijski zakonodaji

Zakon iz leta 1976, ki bi moral urejevati vprašanje uporabe uradnega jezika, topografskih napisov in na splošno podpore narodnim skupinam v smislu člena 7 Avstrijske državne pogodbe, nikakor ne izpolnjuje predstav koroških Slovencev in v nobenem primeru ni izpolnitev mednarodne pogodbe iz leta 1955. Bistven problem te avstrijske zakonodaje je v tem, da je asimilacijska in pospešuje germanizacijo slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Nasploh sem mnenja, da rešuje Avstrija manjšinska vprašanja izključno s stališča germanizacije in manjšine za oblasti niso nikakršna obogatitev, marveč ovira, tudi kar se tiče, po avstrijskem mnenju, mednarodnih odnosov.

Ravno 7.-julijska zakonodaja iz leta 1976 je najboljši dokaz pravilnosti te ocene. Ne smemo namreč pozabiti, da so pravice, ki pripadajo slovenski narodni skupnosti v tej ali oni občini dvojezičnega ozemlja odvisne od ugotavljanja manjšine ali bolje rečeno od tistih, ki si še upajo kljub vestranskemu pritisku izjaviti, da so pripadniki slovenske narodne skupnosti. Ne smemo pozabiti, da omogočajo zakoni iz leta 1976 celo nadaljnja štetja in je v nekaj letih pričakovati ponovno zahtevo nemškonacionalnih sil na Koroškem po takem štetju, še posebno v onih občinah, kjer imajo koroški Slovenci danes še možnost uporabljati slovenščino kot uradni jezik. Ob protimanjšinski avstrijski politiki bo pa vedno težje doseči 25%-ni delež v dvojezičnih občinah.

V tej zvezi je treba opozoriti še nujno na tristrankarski sporazum. Najmanjši skupni imenovalec pri tem je nemškonacionalna koroška svobodnjaška stranka (Freiheitliche Partei Österreichs), ki zastopa v manjšinskem vprašanju povsem ideje koroškega Heimatdiensta. Pri političnih odločitvah o slovenski narodni skupnosti torej, in to je treba prav tako pribiti, odloča koroški Heimatdienst. To so politična dejstva, ki jih ni mogoče olepšavati, vendar pa tudi nimamo vzroka, da bi ob teh političnih dejstvih postali malodušni in pesimistični. Boriti se moramo proti tej zamisli reševanja manjšinskega vprašanja in borba je seveda najefektivnejša v tem, da slovenska narodna skupnost na Koroškem aktivno deluje na vseh področjih, da pokaže, da ima voljo do življenja in da nikakor ne misli podleči kakršnikoli germanizaciji. Šele, če bo prišla avstrijska vlada do prepričanja, da asimilacijska politika ne more privesti do uspeha, šele takrat lahko pričakujemo tudi spremembo te politike. Narodno življenje med koroškimi Slovenci, ali je to na kulturnem, gospodarskem ali drugih področjih, pa je danes na vsak način živahno in imam vtis, da se koroški Slovenci zavedajo te šanse. Druga komponenta te borbe morajo biti najtesnejši stiki, najtesnejša povezava z nemškogovorečimi Koroščі in Avstrijci, ki se pač zavedajo, da so narodnostne pravice končno demokratične pravice. Vendar ne smemo precenjevati možnosti podpore nemškogovorečih demokratičnih sil, ker so šibke in niso organizirane in lahko zato govorimo le o posameznikih. Pritisk na te posameznike pa je najmanj tako močan, kot na pripadnike slovenske narodne skupnosti same.

Četudi je svetovnopolitična situacija v današnjem času zelo kritična, vendar ne smemo pozabiti na nujnost prisotnosti tudi našega vprašanja v mednarodni javnosti.

Iskati bomo morali zato naprej mi koroški Slovenci tudi skupno z državo matičnega naroda poti informacije mednarodne javnosti, ker npr. zadeva Velikovec in zadeva Žitara vas dokazujeta, da je realnost avstrijske manjšinske politike popolnoma drugačna, kakor vsakodnevne izjave avstrijskih in koroških politikov.

Dr. Matevž Grilc,
(zadnji petek na Koroškem kulturnem dnevu v Ljubljani)

350 nastopajočih, 1300 poslušalcev, dva škofa:

„Živela, naša Milka!“

„Z libuškega polja, v srcu naše Podjune je pred mnogimi leti vzletel škrjanček, zažvrgolel preko polj in travnikov, preko vasi in gmajn, preko naših treh dolin in s svojim žvrgolenjem budil in ganil naša srca.“ S temi besedami je minulo nedeljo na tradicionalni prireditvi Krščanske kulturne zveze Koroška poje, pozdravil predsednik Lovro Kaselj slavljenko Milko Hartmanovo. Nad 1300 ljudi se je zbralo v nedeljo v celovškem Domu glasbe, da počasti našo priljubljeno, daleč naokrog zaslovelo pesnico „libuškega puela“. Mnogo premajhna je bila dvorana, da bi v njej našli prostora vsi naši rojaki, ki so prišli iz vseh krajev našega ozemlja. Nad 350 nastopajočih se je zahvalilo Milki s pesmimi, ki jih je ona sama vsadila v koroško zemljo. Dva škofa, dr. Egon Kapellari in ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar, sta prisluhnila našim zborom in čestitala Milki Hartmanovi k visokemu življenjskemu jubileju. Prireditev je bila domača, preprosta, taka, kot je bila in je Milka Hartmanova.

Krščanska kulturna zveza je posvetila letošnjo prireditev, enajsto po vrsti, Milki Hartmanovi. Posebno letos, ob njenem 80-letnem življenjskem jubileju se spominjamo Milkinega trdega, neumornega, pogostokrat s solzami v očeh, storjenega dela za naš slovenski narod. Čeprav bolehna in zaznamovana od neumornega dela, se je naša Milka z nasmejanim obrazom in tudi s ponosom poveselila s svojimi rojaki, za katere je žrtvovala domala vse svoje življenje.

Milka Hartman je bila soustanoviteljica Krščanske kulturne zveze in član njenega prvega odbora. Bila je zvesta in stalna sodelavka in to ostala vse do danes. Podjunski pevski zbori MPZ „Podjuna“ iz Pliberka, moški zbor „Kralj Matjaž“ iz Libuč, MPZ „Peca“ iz Globasnice in pevsko-instrumentalna skupina „Korenika“ iz Šmihela so ji v nedeljo za njen trud in delo poklonili šopek domačih rož, ki jih tako zvesto ljubi — njene pesmi. Kot gratulanti so se podjunskim zborom pridružili še dijaki Slovenske gimnazije v Celovcu, dekleta strokovne šole v Št. Petru, zbor Gallus iz Celovca in pa mešani zbor Rupa/Peč iz Gorice ter mešani zbor Glasbene matice iz Ljubljane.

Med posameznimi glasbenimi nastopi je podpredsednica KKZ, Micka Demšar pokazala najvažnejše postaje Milkinega življenja.

Predsednik Kaselj je na nedeljski prireditvi lahko pozdravil vrsto častnih gostov od blizu in daleč. **Poseben pozdrav je veljal Milkinemu bratu, Foltiju Hartmanu, ki letos praznuje svoj 75-letni življenjski jubilej.** Poleg obeh škofov je predsednik KKZ pozdravil kot častne goste predsednika Narodnega sveta, dr. Matevža Grilca, predsednika ZSO, dr. Francija Zwittra, predsednika odbora za mednarodno sodelovanje pri Skupščini socialistične republike Slovenije, Bojana Lubeja, predsednika komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja SR Slovenije, Danila Türka, deželnega svetovalca, dr. Drago Štoka iz Trsta, generalnega konzula SFRJ v Celovcu, konzula SFRJ Alfonza Naberžnika, generalnega konzula Avstrije v Ljubljani dr. Georga Weissa, avstrijskega konzula v Ljubljani, Cirila Sterna, predsednika izvršnega sveta Kulturne skupnosti Slovenije Iva Tavčarja, višjega svetnika dr. Pavla Apovnika, predsednika SPZ Valentina Polanška, vladnega svetnika inšpektorja Rudija Vouka, strokovnega nadzornika dr. Valentina Inzka, ravnatelja Zvezne gimnazije za Slovence, dr. Reginalda Vospernika ter deželna poslanca, ki sta zastopala Leopolda Wagnerja oz. Stefana Knafla, Gertrudo Mischitz oz. Floriana Werniga in pa mestnega svetnika dr. Dieterja Jandla, ki je zastopal celovškega župana Leopolda Guggenbergerja.

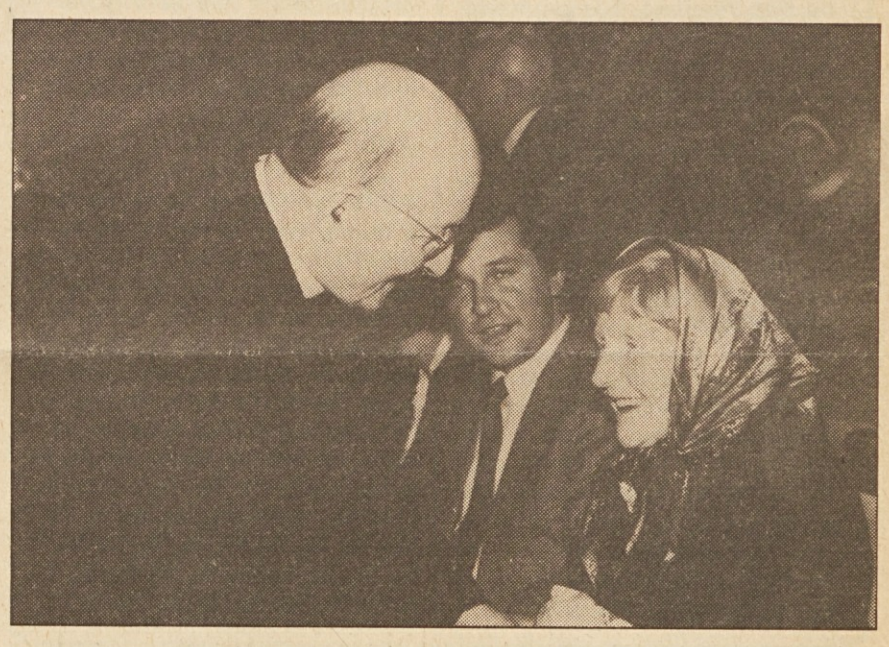

Zbori so večinoma prepevali pesmi Milke Hartmanove, ki jih je priredil Hanzi Artač. Vrsto Milkinih pesmi je uglasbil med drugim tudi zborovodja „Pece“, Janez Petjak.

Vsi zbori so podarili Milki to, za kar je živela — slovensko besedo in pesem. **Ob koncu prireditve pa so združeni zbori pod vodstvom Jožka Kovačiča in ob spremljavi šmihelskega ansambla „Korenika“ zapeli „Živela Milka“ ter Milkino „Ob reki Dravci“. Glasbeni šopek, ki so ga spletli zbori svoji slavljenki, je bil srčen, odkrit in domač.**

Posebno smo bili veseli, da je bil — po dolgi težki bolezni — med nami tudi prelat Aleš Zechner, ki bo v kratkem prav tako praznoval svoj 80. življenjski jubilej. Slika spodaj: Združeni zbori so zaključili prireditev.

Beseda

Naša materina beseda je božji dar.
Bog jo je posvetil in položil na naša usta in srce.

Naša beseda je veličastna harfa. Njene zlate strune se razpletajo s svojo lepo melodijo čez celi svet; z bratom Slovencem, naseljenim po vseh celinah zemlje. Povsodi je spoštovana in veže bratska srca. Saj naša beseda je melodija za brate Slave — ki nas je kot listja in trave.

Ljubimo, spoštujemo našo besedo, povito v melodijo. Dana nam je za pozdrav — za dobro jutro, dober dan, dober večer, — Bog daj srečo, Bog daj srečno pot in na svidenje z Bogom.

Prečastitemu nadpastirju Slovenije kličem — Bog živi Vas pri nas, in Vi, prečastiti gospod Egon, ostanite naš oče in naš prijatelj. Da ostanemo ena družina, božja družina, močna v ljubezni in veri. Dajte nam Vaš blagoslov! Očetov!

Milka Hartman je napisala te besede za nedeljski koncert.

TEDNIKOV KOMENTAR

Piše
Janko Kulmesch

Zadnji konec tedna smo doživeli tri zelo uspešne prireditve. V Celovcu smo v nedeljo počastili Milko Hartmanovo ob njeni 80-letnici. Nad 1000 ljudi je prišlo v Dom glasbe in so zaklicali: „Živela, Milka!“ Rožanska prosvetna društva prirejajo 7. izobraževalni teden. Prireditev, ki zasluži potrebno pozornost: saj igra izvenšolsko izobraževanje v naši družbi vedno večjo vlogo. Med drugim je letošnji Rožanski izobraževalni teden posvečen spominu na 40-letnico pregnanstva in odpora koroških Slovencev. Posebno poučno in zanimivo je bilo predavanje prof. Ringla; prav bi bilo, če bi naša društva povabila še več znanstvenih kapacitet v svoj kraj.

V Ljubljani so se naše tri doline Rož, Podjuna, Zila predstavile v Cankarjevem domu matični publiki; ljubljanska televizija je v soboto direktno prenašala nastop naših kulturnih delavcev in skupin. Odmev v matični domovini je bil nepričakovano velik in marsikateremu, ki je videl manifestacijo koroških Slovencev, je pritekla debela solza. Upamo, da to gostovanje ni bilo muha enodnevnica.

Tudi v avstrijski televiziji smo videli zadnji ponedeljek zvečer daljše poročilo o našem gostovanju v Ljubljani. Seveda smo veseli, če se spomni naša televizija koroških Slovencev. Kljub temu pa je treba pripomniti, da je sicer poročala o prireditvi v Cankarjevem domu obširno, o prireditvi, ki jo je RTV Ljubljana prenašala direktno, da pa v zgodovini avstrijske televizije še nismo videli takega prikaza kulturnega delovanja koroških Slovencev. Ni možno, v okviru sodelovanja med avstrijsko in ljubljansko televizijo nadoknaditi te zamude? Taka prireditev gotovo ne bi stala milijonov, česar o drugih celovečernih filmih ne moremo trditi.

Brez . . .

Prireditev v Ljubljani je med drugim sad pripravljenosti do sodelovanja. To pripravljenost so izkazali nastopajoči, organizatorji v Ljubljani in obe slovenski osrednji kulturni organizaciji. Sodelovanje, ki je brezdvomno potrebno, nujno in ki — kot je to dokazala prireditev v Cankarjevem domu — lahko garantira uspešno delo. Sodelovanje, ki je pri nas še v marsikaterem oziru v plenicah: ko se gre na primer za usklajevanje terminov posameznih prireditev, ki jih pripravljajo razne organizacije.

„Ob reki Dravci, ker pesem je doma, pojo jo puobi slovenskega srca“ — smo zadnjo nedeljo zapeli na „Koroška poje“. Da bomo našo pesem tudi v prihodnje zapeli, da ne bo izumrla slovenska beseda, za to bomo morali še bolj odkrito in pošteno sodelovati. Brez ozkega gledanja, ki pozna samo sebe in svojo organizacijo, brez podtikavanja neresnic (npr. da nekateri ne poznajo žrtev nacizma), brez ljubosumja, ki odreka pravico do uspeha, brez . . .

EL Žitara vas:

Dvojezičnost tudi v šentlipški šoli

Kot znano, je žitrajski občinski svet dne 18. 12. 1981 sklenil z glasovi socialistov in ljudske stranke, a proti izrecnemu protestu EL Žitara vas, da mora ravnatelj šole, Franc Kukovica potrgati dvojezične napise znotraj šole. Če ne, mu grozi tožba pri nadzorni oblasti. Frakciji socialistov in pa ljudska stranka sta očitali ravnatelju Kukovici, da se ni držal instance — da ni vložil na občini prošnje za namestitev dvojezičnih napisov. Seveda je to samo iz trte zvit izgovor, kajti Kukovica je že dolgo pred otvoritvijo šole predlagal občini, naj ona naredi proračun za dvojezične račune, a je predlog zdrknil pod mizo.

V žitrajski občini je še ena šola — šentlipška. Tudi okoli te šole je pred nekaj časa bilo precej razburjanja, ker je samovoljno ravnanje tamkajšnjega ravnatelja razhudilo starše (Naš tednik je o vsem izčrpno poročal — op. ured.).

V smislu enakopravnosti vseh občanov in ker se dosledno zavzema za mirno sožitje v občini, je EL Žitara vas predlagala te dni žitrajskemu občinskemu svetu, naj pri naslednji seji sklene namestitev dvojezičnih napisov v šentlipški ljudski šoli. To naj se po predlogu EL zgodi v teku leta.

Napisi naj zajamejo sledeče prostore: prvi in drugi razred, sobo ravnatelja, garderobo, kuhinjo in klet.

EL Žitara vas utemeljuje svoj predlog, da so dvojezični napisi potrebni za mirno sožitje na dvojezičnem ozemlju, da je vidna dvojezičnost osnovna pravica dvojezičnega prebivalstva in da je prav tako v vzgojnem smislu šole.

Ker je v preteklosti bilo mnogo trditev, da bi v žitrajski šoli bili dvojezični napisi neosporavani, če

(Nadaljevanje na 4. strani)

Reaganova salvadorska proga

Oliphant, »International Herald Tribune«

Koroški dnevi ’82

Tudi letos — že četrtič — bo približno 30 mladih ljudi preživelo velikonočne počitnice pri slovenskih družinah. To srečanje prireja avstrijska sekcija mednarodne organizacije AFS, ki posveča svoje delovanje mladini že več kot 20 let. Cilj AFS je, ustvariti mir med narodi; pri tem se zavzema predvsem za socialno pravičnost, brez katere je nemogoče govoriti v resničnem miru.

Letos bodo preživeli mladinci svoje koroške dneve v občinah Št. Jakob v Rožu, Bistrica v Rožu ter v Bilčovsu. V sodelovanju s slovenskimi mladinskimi in prosvetnimi organizacijami želijo neposredno spoznati slovensko kulturo ter socialno in gospodarsko strukturo južnokoroškega podeželja.

KHD-jevci v NDP

Zadnji konec tedna je bil dr. Burger, šef zloglasne NDP, v Zweikirchnu v Glinjski dolini. Koroška NDP je imela svoj občni zbor; na programu so bile m. dr. volitve. Šef koroških NDP-jevcev je postal — kako je moralo biti drugače? — Franz Stourac, bivši podpredsednik Abwehrkämpferbunda ter bivši organizacijski vodja KHD-a. Izvolili pa v deželno vodstvo niso samo Stouraca, temveč tudi Friedricha Pegrina. Kdo je ta? Gotovo ne sovražnik Heimatdiensta, saj je bil že odgovorni urednik „Ruf der Heimat“.

Dr. Burger je propagiral znane nečloveške parole: predvsem ga moti „Überfremdung“ Avstrije, med drugim zaradi delavcev iz tujih dežel. Slovenci pa smo hudobni ljudje. Le kdo se bo temu čudil, saj predstavljajo koroško vodstvo NDP ljudje, ki so pridobivljali izkušnje v manjšinskih vprašanjih pri KHD-ju . . . ?

Če si skregan s samim seboj

univ. prof. dr. Erwin Ringel, svetovnoznani psihosomatik, o psihologiji manjšine in večine

V okviru 7. Rožanskega izobraževalnega tedna je bilo na programu zelo zanimivo predavanje: svetovnoznani univ. prof. dr. Erwin Ringel z Dunaja je zadnji petek v nabito polni dvorani v Št. Jakobu v R. govoril o psihološkem položaju manjšine in večine; v soboto je bila diskusija s predavateljem. Predavanji sta organizirali Krščanska kulturna zveza in Katoliška prosveta. O ostalih prireditvah 7. Rožanskega izobraževalnega tedna bomo obširneje poročali v naslednji številki.

„Avstrija je bila do leta 1918 Herrenvolk in je to — glede ravnanja s koroškimi Slovenci, ki predstavljajo najpomembnejšo manjšino v Avstriji — ostala tudi po zlomu monarhije.“ To so bile uvodne besede prof. Ringla v Št. Jakobu. Svetovnoznani profesor se je rodil l. 1921 na Dunaju, postal 1968 izredni univerzitetni profesor in 1972 vodja psihosomatičnega oddelka na psihično-nevrološki univerzitetni kliniki na Dunaju. Napisal je več svetovnoznanih knjig in se med drugim ukvarja z vprašanjem samomora. V Št. Jakob je prišel, ker z nami odkrito simpatizira ter ker bi rad spoznal, kako bi nam lahko dejansko pomagal. In

Psihologija oblastnikov

ni mu bilo žal, da je prišel: „Našel sem v vas odlično publiko in veselilo me je, da sem se smel z vami pogovarjati, diskutirati.“

V svojem predavanju je skušal obrazložiti psihološki položaj naše narodne skupnosti iz različnih vidikov. Na primer: kakšna je psihologija večine in oblastnikov?

Ta odnos je obrazložil s tem, da ga je primerjal z odnosom med starši in otroci. „Večina staršev skuša zlorabljati svoje otroke: skušajo za vsako ceno dokazati svojo oblast nad njimi. Saj, tako pravijo, je to moj otrok!“ In kdaj bodo otroke zlorabljali? „Če sami niso v redu.“

Isto velja za večino, ki respektira manjšino samo tedaj, če živi v miru s samo seboj. Če pa večina ni umirjena, čuti strah — in zlorablja manjšino. Človek, ki je s samim seboj skregan, išče namreč zavezništvo z drugimi ljudmi, če je treba napasti nekoga, ki se razlikuje od njega, ki je drugačen. Kot na primer manjšina, ki med drugim govori drugačen jezik. Temu pravijo psihologi „Scheinsolidarisierungseffekt“.

Malo pa je takih ljudi, ki priznajo svoje napake. Zato tudi ne morejo živeti s samim seboj v resničnem miru. Čim manj prizna večina napake, tem bolj je prepričana, da je dobra. In ker se vidi v najboljši in najlepši luči, je manjšina, ki je drugačna, sam hudič. Za prof. Ringla so to „mehanizmi projekcije“ („Mechanismen der Projektion“): večina prenaša (projicira) slabosti, ki jih sama ima, pa jih noče spoznati, na druge (manjšino). „Projektion = Verteufelung des anderen!“

Lahko bi temu še rekli „Sündenbockkomplex“. Prof. Ringel: „Taki ljudje potrebujejo nekoga drugega (manjšino) za grešnega kozla, ki

Iščejo grešnega kozla

ga lahko — namesto samih sebe — pošljejo k hudiču. To velja še posebno glede položaja koroških Slovencev. Srkbno sem študiral vašo zgodovino ter vedno zasledil očitek vaših nasprotnikov: Slovenci niso zanesljivi ljudje, so izdajalci, ne moreš jim zaupati. Toda: našel nisem niti enega dokaza za takšne trditve.“ Kot se je nekoč godilo Judom in kot je to opisal Jakob Wassermann („Usoda nekega Juda v Nemčiji“): „Lahko živiš za to deželo, lahko umreš za to deželo, pa bodo vedno spet rekli: ti si Jud!“ Le zakaj? Zato, ker.

Tako torej ravna večina, ki je skregana s celim svetom ter s samo seboj. In kakšne reakcije so možne s strani manjšine?

● Čuti se lahko dejansko manjvredna. Človek potrebuje namreč priznanje. Če tega ni deležen, postane boječ in se čuti manjvrednega.

● Lahko se zgodi, da se pripadnik manjšine vpraša: „Kdo sem?“ — in ne ve na to odgovoriti. Zgubi identiteto ter potrebno samozavest, zaide v notranjo izolacijo. Ima občutek, da je potisnjen v kot.

● Iz tega sledi vprašanje: „Sem sploh Slovenec?“ Običajna posledica: zatajitev pripadnosti v svoji narodni skupnosti.

Tako si lahko še bolje predočimo dejstvo, zakaj in kako se je velik del južnih Koroščev odpovedal svoji materinščini in narodni skupnosti. In kje vidi profesor Ringel možnost, kako preprečiti omenjeno nevarno reakcijo?

„Dvojezično je bolje“

„V tem, da se pripadniki večine in manjšine stalno med seboj pogovarjajo.“ Tu pa je posebno poudaril pomen jezika ter dvojezičnega pouka v šolah: „Takšni pogovori so možni le tedaj, če so vsi pripravljeni razumeti jezik svojega soseda. Z drugimi besedami: „Dvojezično je bolje — Zweisprachig ist besser“. Sam se je deloma oddolžil svoji zahtevi s tem, da je zaključil svoje predavanje z besedami „Unsere gemeinsame Heimat — naša skupna domovina“.

In še nekaj: ko ga je neki poslušalec vprašal, kaj pravi k izjavi Herte Firnbergove leta 1972 („treba je poslati na Koroško psihiatra“), je svetovnoznani psihosomatik odgovoril: „Želel bi, da bi imeli na Koroškem več dobrih psihiatrov“ . . .

Janko Kulmesch

Koroški Slovenci smo bili v središču vseslovenske javnosti:

Rož-Podjuna-Zila v Ljubljani

V petek, 5. in soboto, 6. marca, je bil Cankarjev dom v Ljubljani v središču vseslovenske pozornosti. Koroški Slovenci so najširši javnosti predstavili, kako živijo, delajo in ustvarjajo kot delček slovenskega naroda, a hrati kot avstrijski državljani. Veliko sobotno prireditev je ljubljanska televizija prenašala v živo, pa tudi avstrijska televizija in radio sta bila zastopana. Pod motom „Rož-Podjuna-Zila" so Krščanska kulturna zveza, Slovenska prosvetna zveza, Zveza kulturnih organizacij in Cankarjev dom pripravili dvodnevno gostovanje Koroščev v Ljubljani.

Venec prireditev se je začel v petek popoldan z nastopom „Odra mladje", ki je v polni mali dvorani zaigral „Hodla de Bodla". Posebno učitelji so si ogledali predstavo in se kar niso mogli načuditi tako nad izvedbo kot tudi visoko igralsko ravnjo.

Del okrogle mize: od leve: dr. Franci Zwitter, moderator Sandi Čolnik, dr. Matevž Grilc, Franc Štiglic in mag. Filip Warasch.

Po igri je bila razstava koroških slikarjev in branje iz del koroških pisateljev in pesnikov. Svoja dela so razstavljali Karel Vouk, Zorka Weiss, Gustav Januš, Jože Stefan, Ernest Arbeitstein, Jože Boschitz, Meina Schellander, Valentin Oman ter udeleženci 1. sveškega slikarskega tedna. Zakaj razstave nihče ni odprl, je vsem nejasno. Napovedovalci so brali iz del Milke Hartmanove, Antona Kuchlinga, Janka Messnerja, Gustava Januša, Andreja Kokota, Valentina Polanška, Florijana Lipuša, Karla Prušnika in Erika Prunča. Vmes pa je dr. Pavle Zablatnik povezoval.

Po literarnem branju in neodprti razstavi je bila v okrogli dvorani javna diskusija za okroglo mizo. Tema diskusije je bil enotni slovenski kulturni prostor. Iz Koroške so sodelovali dr. Matevž Grilc (NSKS), dr. Franci Zwitter (ZSO), mag. Filip Warasch (NSKS), Lovro Kaselj (KKZ), dipl. inž. Feliks Wieser (ZSO), Tomaž Ogris (SPZ), dr. Reginald Vospernik (Slovenska gimnazija) in dr. Janko Malle; iz Slovenije pa so sodelovali Jože Hartman (SZDL), Danilo Türk (SZDL), Jože Osterman (ZKPOS) in Franc Štiglic.

Koroški zastopniki so prikazali položaj koroških Slovencev. Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc je poudaril, da so koroški Slovenci razvili razvejano dejavnost na mnogih področjih, da pa je avstrijska manjšinska politika prej ko slej asimilatorična. Predsednik Zveze slovenskih organizacij, dr. Franci Zwitter pa je dejal, da je žitrajski incident sprožil v Avstriji val solidarnosti s koroškimi Slovenci, da pa iz Slovenije nič podobnega ni bilo. Predsednik Krščanske kulturne zveze, Lovro Kaselj, je razložil razvoj, genezo organizacije in omenil nove načine delovanja, podpredsednik Slovenske prosvetne zveze, Tomi Ogris, pa je poudaril izhodišča organizacije in delovanje danes.

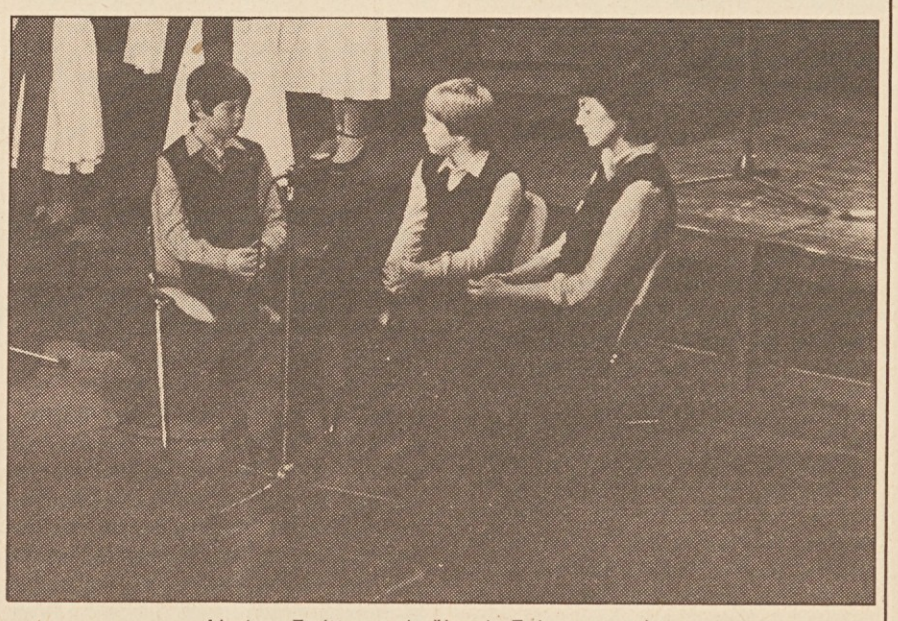

Abujeva-Zwittrova družina iz Zahomca poje.

Feliks Wieser je poudaril važnost gospodarske moči in samostojnosti, predsednik Kluba slovenskih občinskih odbornikov, Filip Warasch, je prikazal važnost in pomen samostojnega političnega zastopstva in zaupanja v lastno moč, kajti tako je mogoče med drugim zrušiti verodostojnost uradnih štetij. Jože Hartman je zahteval dvojezičnost za vse prizadete — večino in manjšino dotičnega kraja. Ravnatelj Slovenske gimnazije, dr. Reginald Vospernik, je dejal, da je zaupanje koroških Slovencev v lastno gimnazijo obrodilo bogat sad in da je gimnazija svojo nalogo polno izpolnila in jo izpolnjuje . . .

Prof. Bogo Grafenauer je krepko posegel v diskusijo in dejal, da enoten slovenski kulturni prostor ne pomeni samo izžarevanje središča, beri matičnega naroda v obrobne kraje — zamejstvo, ampak mora tudi zamejstvo imeti možnosti, izžarevati v središče. Posebej je omenil knjižni trg, kjer je neenakost vrednotenja knjižnih produktov še zmeraj dejstvo.

V Cankarjevem domu sta Družba sv. Mohorja in založba Drava predstavili svoje založniške programe in njihove ponudbe. A ob robu povedano: v centralnem slovenskem kulturnem prostoru je danes mogoče dobiti med drugim tudi kupe šunda, posebno iz nemškega kulturnega prostora. Zaman pa sem iskal v Ljubljani, prestolnici slovenskega kulturnega prostora knjigo univ. asistenta dr. Gera Fischerja „Das Slowenische in Kärnten". Knjigo je izdal Slovenski informacijski center, prav tako nikjer ni mogoče dobiti ostalih izdaj SIC-a. Še bi lahko naštevali. Razveseljivo je pa, da je razstavila svojo knjižno bero najstarejša slovenska in avstrijska založba, celovška Mohorjeva družba.

Sobota je bila pripravljena na veliko večerno prireditev v srednji dvorani Cankarjevega doma. Dopoldan že so lutkarji KPD Šmihel zapeli in zaigrali „Ringa-ringa-raja" in tako otroci kot starši so dobre volje zapuščali dvorano.

Kako velikansko je bilo zanimanje za sobotno večerno prireditev v Cankarjevem domu, dokazuje najbolj to, da so vstopnice bile razprodane v nekaj urah. Televizija je prenašala celotno prireditev. Dvorana je bila nabito polna, med poslušalci so bili najvišji zastopniki političnih, cerkvenih, kulturnih ter gospodarskih institucij, tudi najvišji zastopniki avstrijskega generalnega konzulata v Ljubljani ter novi kulturni poslanik v Jugoslaviji.

Koroški Slovenci so prikazali svojim rojakom v Sloveniji in zamejstvu prerez bogate kulturne dediščine in ustvarjalne sedanjosti: Napovedovalca, Marica Hribernik in Miha Vrbinc, sta poslušalce v dvorani in gledalce pred televizijskimi ekrani popeljala k Zili, v Rož in širno Podjuno.

Začel je Koroški partizanski pevski zbor. Z Zile, iz Zahomca je prišla Abujeva-Zwittrova družina, iz Loč tamburaši, kapelška folklora je zarajala zilske plese, Milka Kriegl pa je vse pozdravila v pristni zilščini in jim govorila o Matiji-Majerju-Ziljskemu.

Otroci iz Rožeka, sveška Kočna, pesmarka Danica Čertov in pa Tonej Sticker, ki je povedal par zabavnih v rožanščini, so predstavili dejavnost v Rožu.

Podjuna se je predstavila s pliberško „Edinostjo", obirškim ženskim oktetom, ansamblom „Korenika" in pevci „Danice". Franc Kuežnik je po domače povedal, da se včasih tudi lenuhom dobro godi.

Kot zadnji zbor je prišel na oder številčni zbor Slovenske gimnazije. Zapel je Kajuhovo „Slovensko pesem" in Milkino „Ob reki Dravci". Ob pogledu na mladež, ki je prepevala na odru, se je marsikomu zasolzilo oko.

Ves podjunski blok, zbor gimnazije in pa celo dvorana so nato zapeli pesem, ki je celi prireditvi dala ime Rož-Podjuna-Zila.

Po prireditvi je avstrijski generalni konzul v Ljubljani, dr. Georg Weiss, vabil vse navzoče in zastopnike političnega in kulturnega življenja to- in onstran Karavank. Generalni konzul je obiskal vse prireditve in bil vesel poteka koroških dni v Ljubljani.

Slovenska prestolnica je nas koroške Slovence sprejela z veseljem in vso gostoljubnostjo, da smo se počutili doma in smo nastopili v domu, ki nosi ime po našem skupnem duhu — velikanu — Ivanu Cankarju.

Tekst in foto: Franc Wakounig

Milka Hartman: „Kakšno dočakamo veliko noč?"

Milka je odšla v Št. Jakob nad Krko, kjer je vodila gospodinjstvo župniku Tomažu Holmarju. Februarja 1940 dobi razglednico Lenke Linhartove, na kateri prijateljica toži, da je na južnem Koroškem „pravi babilon", in si želi skorajšnjega srečanja, ker se boji: „če ne bodo dnevi prikrajšani . . . ?"

Leto 1941 je poskrbelo za nova svojevrstna presenečenja. Prvega aprila ji piše sestra Trezka, da je spet v Celovcu, kjer je „govorila s Foltejem". Brat je bil namreč tedaj že v gestapovskem zaporu. Sestra prerokuje pravzaprav vse dogodke, ki jih je pozneje doživela Hartmanova družina: „Kakšno dočakamo veliko noč!?" vprašuje na odprto odposlani razglednici in kar sama odgovori: „Bo najbrž s krvjo pobarvana!" Zato roti sestro: „Pridi, da se še vidimo!"

Milke po taki napovedi nič ni moglo več zadržati na krški planini. Ko je prišla 3. aprila 1941 v Libuče, je zvedela, da je „nekdo prislinil trak z napisom Kärntner, sprich deutsch! na hlevna vrata". Skoraj istočasno so zjutraj našli anonimno pismo s prijateljskim opozorilom: „Bodite previdni, vas strogo zasledujejo!"

5. aprila se je Milka spet odpeljala. Drugi dan, bila je cvetna nedelja, je v Celovcu zvedela, da je nemška vojska napadla Jugoslavijo. Po sv. maši je skupaj z drugimi katoliškimi somišljeniki šla v pisarno. Prosvetne zveze, ki je bila v začudenje vseh odklenjena. Sredi sobe jih je pričakoval gestapovec in vse „v imenu postave" vzel s seboj v zapor. Po dveh mesecih so jo izpustili..

Neprekinjeno bivanje v daljni Krški dolini je Milko obvarovalo pred usodo Hartmanove družine, ki so jo nacisti izselili 14. aprila 1942.

Na podlagi opisovanja svojih domačih je pozneje opisala njih bridko slovo od hiše. Ker je pa njeno poročilo potrjeno po drugih, nam lahko služi kot verodostojna slika za izselitev vseh 247 slovenskih družin: „V nekaj urah je morala družina spraviti v cule in kovčke svoje borne reči, da se z njimi vkrcajo v črne SS-vozove otroci in starčki, odrasli in bolniki . . . Ko so mamica upihnili žerjavico v domačem ognjišču, v culo spravili še mašne bukve in molek v devžak, pokrižali stene in so atej poškropili polja s solzami, pobožali kravice in konjiče ter se tresoč naslonili na hišni zid, da poslednjič podprejo vogal domače hiše — tedaj so se citre stisnile v kot črnega voza in v grozi molčale. Jok in vzdih v črnem vozu je v strunah tiho ubiral prežalostno pesem izgnancev."

Prva, v nemščini pisana kartica sestre Trezke je prispela maja meseca iz Soldina v pruskem Brandenburgu na Koroško. 8. avgusta 1942 pa potrdi že petstransko, s svinčnikom pisano slovensko pismo brata Anzeja teti Heleni Kušej v Libučah

Foltej Hartman, ki je pred kratkim praznoval 75-letnico, z ženo.

navzočnost Hartmanovih v Bavarskem Eichstättu, kamor so prispeli 4. avgusta po naporni in dolgi vožnji. Prej so bili v Rechnitzu na severu ter v Badenškem Ettlingenu. Preseneti predvsem svobodno opisovanje položaja z vsemi reakcijami nemškega prebivalstva, npr.: „Smilimo se jim in nekam smešno se jim zdi, da so nas Korošce, ko ima skoraj vsaka družina svoje može in sinove zunaj na fronti, na tak način izgnali. Seveda to se more zgoditi le na Koroškem med našimi polnemci. Lahko jim zabrusite v obraz, da naj se skrijejo pred pravimi Nemci . . ."

Čeprav so se vsi veselili premestitve na Bavarsko, ker so bili le precej bliže domovini, so vendar razmere v taborišču bile tako slabe, da je oče 1943 težko zbolel in kmalu na posledicah operacije ali morda celo zaradi lakote umrl. Bil je namreč dalj časa v bolnici, kamor taboriščniki niso smeli na obisk. Milka je bila o očetovem zdravstvenem stanju prepozno obveščena, tako da je našla očeta že na mrtvaškem odru. Ta žalostni dogodek je opisala v pretresljivi črtici „Oče umira", ki jo zaključuje z vrsticami:

„Očka dragi, mirno spite
v daljnem grobu, v tujih tleh!
Večne luči se naužijte
po izgnanstva težkih dneh."

(Iz trilogije „Milke Hartman", ki jo je izdal F. J. Bister. Odlomek iz te publikacije je prebrala Micka Demšar na koncertu „Koroška poje".)

PRIREDITVE

Igra Alda Nikolaida
„STARA GARDA“
Prireditelj: SPD Edinost“ v Pliberku
Čas: sobota, 13. 3. 1982, ob 20. uri
Kraj: dvorana pri Schwarzlnu v Pliberku
Nastopa: igralska skupina „Oder 73“
Režija: Anita Hudl
Igra je prispevek k mednarodnemu letu starejše generacije.

Bogdana Herman, Mira Omerzel-Terlep, Matija Terlep
VEČER SLOVENSKIH LJUDSKIH PESMI IN GLASBIL
V petek, 12. marca 1982, ob 19. uri v dvorani Koroškega Radia — ORF, Sponheimerstr. 13 (vhod s parkirišča) v Celovcu
Prireditelj: Slovensko kulturno društvo v Celovcu
V soboto, 13. marca 1982, ob 19.30 v farni dvorani v Šmihelu pri Pliberku
Prireditelj: KPD Šmihel
Po Sloveniji, Jugoslaviji in v zamejstvu so imeli že več kot trideset koncertov, med najbolj odmevne pa štejeta koncert v Narodni galeriji v Ljubljani in na razstavi ljudske umetnosti narodov in narodnosti Jugoslavije ob zasedanju Unesca v Beogradu.

Uprizoritev drame Ivana Cankarja
„KRALJ NA BETAJNOVI“
Prireditelj: SPD „Radiše na Radišah
Kraj: Kulturni dom na Radišah
Čas: nedelja, 14. 3. 1982, ob 14.30
Nastopajo: igralci domačega društva
Režija: g. Anderle

Veseloigra s petjem
„ŠTUDENJTE SMO“
Prireditelj: SPD „Borovlje“
Kraj: dvorana pri Cingelcu na Trati
Čas: nedelja, 14. 3. 1982, ob 19.30
Nastopa: igralska skupina SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni

NEGOVATI IN OSKRBOVATI STAREJŠE LJUDI IN BOLNIKE DOMA — „Socialna in verska pomoč težko bolnemu“ — „Socialnopravna vprašanja“ (3. večer)
Prireditelj: Katoliška prosveta Št. Ilj in Kärntner Caritasverband
Kraj: Farna dvorana v Št. Ilju
Čas: četrtek, 18. 3. 1982, ob 19.30
Tečaj vodi sr. Marcella Fellinger, Wernberg, Referat za delo s starimi ljudmi.
Referenti: dipl. bolniška sestra sr. Franciska Pirker, kaplan Marjan Schuster, socialni delavec Johann Mitterer.
Prispevek: šil. 15.—

Predavanje
„NEKDANJE LJUDSKO VEROVANJE KOT OSNOVA ZA LJUDSKE OBIČAJE“
Prireditelj: SPD „Edinost“ v Štebnu
Kraj: pri Šoštarju v Globasnici
Čas: petek, 26. 3. 1982, ob 20. uri
Predava: dr. Pavle Zablatnik

Škocijan:

Umrl je Jožef Wutte

Zadnji četrtek je umrl znani hotelir v pokoju Jožef Wutte v starosti 80. let. Rajni ni bil samo znan kot uspešen gospodarstvenik oziroma pionir turizma ob Klopinjskem jezeru. Bil je predvsem tudi dolgoletni prosvetni in kulturni delavec in je spadal med stare škocijanske stebre.

Kot lastnik dveh posestev (pri Podežu na Beli pri Galiciji ter pri Omanu v Nagelčah) je nekaj let pred 2. svetovno vojno ob Klopinjskem jezeru zgradil znani hotel „Obir“. Med zadnjo vojno je imel velike težave zaradi svoje zavednosti in poštenosti in je moral ustaviti obratovanje svojega hotela. Sodeloval je tudi v osvobodilnem gibanju. Težav po osvoboditvi ni zmanjkalo: po angleški zasedbi je šele polagoma lahko usposobil svoj hotel. Razen tega so ga nacisti blatili. Taki nasprotniki so lansirali v „Kleine Zeitung“ zloglasno serijo „Blutige Grenze“, kjer so ga grdo napadli in mu podtikavali zločine. Šele pred sodiščem je rajni Wutte dosegel zasluženo rehabilitacijo.

Pogreba v torek, 9. 3., se je udeležila ogromna množica ljudi. Domači in šentvidski pevci so pod vodstvom Folteja Hartmana zapeli rajnemu, ki je bil — dokler je mogel — pevec, v slovo. Pokopal ga je domači župnik mag. Isop ob asistenci g. Rovana s Kamna. Ženi in sinovoma izrekamo iskreno sožalje. Ostal nam bo nepozaben.

Borovlje

Domače društvo „Borovlje“ je pred kratkim čestitalo trem članom društva ob njihovem življenjskem jubileju ter jim predalo priznanja za njihovo dolgoletno društveno delo.

75-letnega Antona Špruka poznamo kot dolgoletnega pevovodjo boroveljskih pevcev, ki je imel v času med obema vojnama enega najboljših koroških zborov, in ki je tik po koncu druge svetovne vojne kot prvi začel spet s pevsko-kulturnim delom. Po poklicu graver, se je lotil tudi pisanja notnih listov, ki se odlikujejo po svoji oblikovni dovršenosti. V imenu domačega društva mu je predsednik Melhior Verdel podaril spominski krožnik s šopkom cvetlic. Špruk je v Kapli ob Dravi še vedno aktiven kot cerkveni organist.

Še dva društvenika sta bila ta večer deležna čestitk. Valentin Orasch, ki je bil dolgoletni predsednik glinjskega prosvetnega društva, in se je pozneje včlanil v boroveljsko društvo. Grejo mu zasluge za ohranitev društvene dvorane pri Cingelcu na Trati. Kot predsednik Glinjske posojilnice pa skrbi za to, da boroveljsko društvo lahko razpolaga s sobo v Posojilnici v Borovljah. Janko Oitzl, ki je kot Orasch obhajal pred kratkim svoj 70. življenjski jubilej, ima zasluge kot dolgoletni finančni odbornik društva. Kot predsednik Posojilnice Borovlje pa je svoje prispeval, da je postala ta slovenska ustanova pomemben gospodarski dejavnik spodnjega Roža, kar koristi tudi kulturnemu razvoju tega področja. Oba slavljenca sta iz rok predsednika Verdela prejela tudi spominski krožnik društva.

Za kulturni okvir je skrbel domači moški pevski zbor pod vodstvom Romana Verdela. Skromna slovesnost pa je izzvenela s pripovedovanjem slavljencev in z družabnostjo.

Dule

Te dni smo dobili v roke 1. številko „Dulškega zvona“, katere pobudnik ter „oče“ je Vincenc Gotthardt, dijak Slovenske gimnazije. „Že dolgo, zelo dolgo ni izšlo v okolici Šmohorja kako glasilo ali kaka publikacija v slovenščini,“ tako piše urednik „Dulškega zvona“ svoji bralki ter svojemu bralcu in prosi: „Bodimo optimisti!“ Kajti „rojaki, ta mladi in še posebej stari ljudje so le dočakali dan, po katerem so tako zelo hrepeneli: namreč brati tiskano besedo v glasilu, ki izhaja prav v njih bližini“. Prvo številko posveča uredništvo likovni umetnosti: predstavlja med drugim slikarja ob Zili, pa na žalost „slikar ne želi, da bi se na tem mestu imenovalo njegovo ime“. Na vsak način je treba pozdraviti prizadevanje „Zvonarjev“. Upamo samo, da bo uredništvo pripravljeno „Dulski zvon“ tako urediti, da ga bodo ljudje v okolici Šmohorja res tudi slišali!

Ločilo

Pri Pajovcu na Ločilu si je pred dvemi teni kruta smrt izbrala najmlajšega — malega Markusa. Samo 3 leta in 2 meseca kratko življenje je bilo usojeno otroku Milice in Juliusa Totha. In še zadnjih enajst mesecev tega kratkega življenja mu je grenila težka bolezen. Do zadnjega trenutka mu je z veliko požrtvovalnostjo olajšala trpljenje njegova mati. Pretekli teden smo pospremili Markusa k zadnjemu počitku na farnem pokopališču v Št. Lenartu pri Sedmih studencih. Domala vsi farani ter sorodniki in prijatelji družine so vzeli od njega slovo, kar je bil hkrati izraz iskrenega sožalja z globoko prizadeto žalujočo družino.

Josef Guttenbrunner — 65-letnik

Josef Guttenbrunner, predsednik koroškega deželnega zbora je pred kratkim praznoval svojo 65-letnico. Guttenbrunnerja poznamo kot zagovornika izpolnitev pravic slovenske narodne skupnosti na Koroškem, ki so zajamčene v 7 členu ADP. Nikoli svojega prepričanja ni zakrival in se je javno postavil na stran manjšine. Zaradi tega je v svoji stranki večkrat naletel na odpor. Kot poslovodeči predsednik deželnega šolskega sveta za Koroško je staršem priporočal, da svoje otroke prijavijo k dvojezičnemu šolskemu pouku. V času, ko so se koroške stranke že zedinile za ugotavljanje manjšine, je Guttenbrunner skupno s pokojnim selskim županom Hermanom Velikom izstopil iz študijske komisije. Oba sta bila člana SPÖ, konsekventno pa sta se uprla proti ugotavljanju manjšine. S tem je Guttenbrunner javno dokazal, da se ne strinja s spremembo koroške SP v gledanju na manjšinsko vprašanje. Zaradi svoje zavzetosti za slovensko narodno skupnost je v svoji stranki pogostokrat imel nevšečnosti.

Slavljencu ob njegovem 65. rojstnem dnevu želimo vse najboljše in mu kličemo še na mnoga leta!

Dvojezičnost tudi v šentlipški šoli

(Nadaljevanje s 2. strani)

bi jih nekdo predlagal občini, je EL Žitara vas mnenja, naj se v smislu teh trditev namestijo dvojezični napisi tudi v šentlipški šoli. Upajmo, da bodo te trditve postale dejstvo.

Solidarnost z ravnateljem Kukovico je z dneva v dan krepkejša. Objavili smo že vrsto izjav. Te dni smo dobili spet vrsto solidarnostnih izjav z Dunaja. **Tako je podpisalo šest uradnikov sekcije IV pri uradu zveznega kanclerja ter vrsta sociologov, žurnalistov in študentov „akcijo pro Kukovica“. Prvotna trditev nekega zastopnika žitrajske ljudske stranke, da potrganje napisov nikogar ne bo zanimalo, se je popolnoma izjalovila in zrušila.**

Uprava Našega tednika
razpisuje
mesto knjigovodje

Nastop službe s 1. aprilom 1982. Plača po dogovoru.

Interesenti, ki imajo ustrezno izobrazbo in prakso, obvladajo oba deželna jezika in so že odslužili vojaški rok, naj pišejo na naslov:

NAŠ TEDNIK Viktringer Ring 26
9020 Celovec

ČESTITAMO

Organist Herman Karisch iz Sinče vasi praznuje svojo 61-letnico. Čestitamo!

*

Johani Koren, pd. Mutazovi mami iz Št. Jakoba v Rožu, vse najboljše k 65-letnici!

*

Možina Jožef, pd. Žlindrov oče v Dobu, praznuje 78. življenjski jubilej. Čestitamo! Prav tako čestitamo Žlindrovi mami Pepci Možina k 78-letnici!

*

Družini Rozi in Vinku Strmenik, pd. Furažovi v Encelni vasi, se je rodil sin. Čestitkam sosedov in prijateljev se pridružuje tudi Naš tednik.

Pri Petricu na Novem selu pri Kotmari vasi so dobili sina. Materi Mariji in očetu Stanku iskreno čestitamo!

*

V Velinji vasi je obhajal te dni 70-letnico Aleš Kropivnik, pd. Krušic. Iskreno čestitamo!

Popravek:

V prejšnji številki NT se nam je v poročilu o novi plošči kameniške LIRE vrinila napaka: zborovodja LIRE ni, kot smo pomotoma zapisali, Silvo Vremšak, marveč prof. Samo Vremšak.

V petek, 12. 3., od 9. do 17. ure
INFORMACIJSKI DAN O DAVČNIH IN FINANČNIH VPRAŠANJIH za sezonske in penzionske obrti
Pred.: davčni svetovalec dr. Enders

Koncert
„S PESMIJO V POMLAD“
Prireditelj: SPD „Gorjanci“ v Kotmari vasi
Kraj: nova ljudska šola v Kotmari vasi
Čas: nedelja, 21. 3. 1982, ob 14.30 uri
Sodelujejo: mešani pevski zbor „Gorjanci“, domača instrumentalna skupina in nad 20 mladih igralcev in recitatorjev.

Lutkovna predstava Edija Majarona
„LUTKE STRIČKA JURJA“
v soboto, 13. 3. 1982, ob 14,30 uri v Farni dvorani v Žvabeku.
Prireditelj: KPD „Drava“ v Žvabeku
v soboto, 13. 3. 1982, bo 16. uri v ljudski šoli pri Božjem grobu.
Prireditelj: Farna mladina v Pliberku
Gostuje: lutkovna skupina „Lutke mladje“ KDZ iz Celovca

Komedija
„DAN ODDIHA“
Prireditelj: SPD „Rož“ v Št. Jakobu v Rožu
Čas: nedelja, 21. 3. 1982, ob 19.30
Nastopajo: igralci domačega društva

Lutkovna igra
„RINGA, RINGA RAJA“
Prireditelj: SPD „Kočna“ v Svečah
Kraj: ljudska šola v Svečah
Čas: sobota, 20. 3. 1982, ob 15. uri
Gostuje: lutkovna skupina KPD „Šmihel“

Krajevno združenje Zveze slovenske mladine Železna Kapla vabi
v soboto, dne 13. marca 1982 na predavanje filma
„KENNEN SIE KEPPLER?“,
ki bo v farni dvorani s pričetkom ob 19.30 uri. Prisrčno vabljeni!

Podporno društvo proti požarnim škodam v Selah vabi na
REDNI OBČNI ZBOR
ki bo v nedeljo, 21. 3. 1982, po 1. maši v Farnem domu v Selah.

Zveza slovenske mladine vabi 20. marca 1982 na poldnevni seminar, ki bo v mladinskih prostorih kulturnega doma „Danica“ v Šentprimožu. — Pričetek ob 14. uri.

Katoliško prosvetno društvo ŠMIHEL
vabi na

koncert slovenske ljudske pesmi in glasbila

v soboto, 13. marca 1982, ob 19.30 v FARNI DVORANI v ŠMIHELU

Mira in Matija Terlep že več let raziskujeta ljudska glasbila, njih vlogo in pomen. Pridružila se jima je Bogdana Herman in od tedaj vsi trije oživljajo z igranjem in petjem stare ljudske pesmi.

Po Sloveniji, Jugoslaviji in v zamejstvu so imeli že več kot trideset koncertov. Na Koroškem pa nastopajo prvič.

Ni še dolgo, ko je bil videz, da bo ljudske pesmi kmalu konec, ker mladina ne mara zanjo in se navdušuje le nad popevkami; ko bodo pomrle stare ženice, ki še znajo zapeti kakšno „narodno“, bo ljudske pesmi konec. Prišlo je drugače. Mladina v Ameriki je odkrila ljudsko pesem in je zanjo navdušila Ö 3 — tretji avstrijski radijski program in številčni koncerti anglo-ameriških „folksongs“ ali „country“ nam niso neznani. Tudi pri nas so se začeli pojavljati mladi pevci ljudskih balad, ki pojejo zoper atomske centrale in o drugih perečih problemih.

Pri koncertu bi Vam radi predstavili slovenske ljudske pesmi. Marsikatera se je že pozabila, ker ni več navade, h kateri je spadala. Jurjeva ali pa pesem „Puəbəč səm star šele osemnajst let“ pa so nam še v spominu ali jo celo zapojemo.

Važno je, da nam je ljudska pesem vrednota in je ne zametujemo, seveda tudi ne značilnega slovenskega večglasenga petja.

„S tem, ko manjši narod . . . ohranja in še naprej bogati besedno dediščino svojih prednikov, s tem hkrati tudi opravičuje in zagovarja sebi in svojim potomcem pravico do narodnostne samobitnosti, pravico do življenja.“

Prizadevanje za ohranitev izročila ne izhaja iz želje, da bi se morda postavljali pred drugimi, „marveč da bi imeli korenine, zaradi katerih je človek srečen, da more biti dedič tistega velikega napora ljubezni in dela, ki nas je v teku stoletij pripeljala tja, kjer zdaj smo.“

7. Rožanski izobraževalni teden

od 5. do 14. marca 1982

Sodelujejo Slovenska prosvetna društva iz Bilčovsa, Borovelj, Kotmare vasi, Loč, Rožeka, Št. Jakoba, Št. Janža, Slovenjega Plajberka in Sveč

- **Četrtek, 11. marca, ob 20. uri:**
  Rudi Gröblacher in Zdravko Schellander: Potovanje po Kitajski (skioptične slike, film).
  Kraj: Velinja vas, pri Knabrlnu
  Ob 20. uri: Izseljevanje koroških Slovencev na primeru Št. Jakoba (zgodovinski uvod, pričevanja)
  Kraj: Št. Jakob, društvena soba
- **Sobota, 13. marca, od 17. ure naprej:**
  Dan domačih jedil.
  Kraj: Sveče, pri Adamu
  Ob 15.30 uri: Nastop učencev glasbene šole.
  Kraj: Bilčovs, pri Miklavžu
- **Nedelja, 14. marca, ob 14.30:**
  Zaključna prireditev. Srečanje rožanskih pevskih in instrumentalnih skupin.
  Kraj: Bistrica v Rožu, kino-dvorana

Lovci so se srečali:

Pregled lovskih trofej v Železni Kapli

Tudi letos je bila v hotelu Obir v Železni Kapli razstava lovskih trofej leta 1981.

Občina Železna Kapla ima štiri gojitvenih krožkov, ki obsegajo predvsem grape. Vsak krožek ima svojega voditelja. Ta na začetku lovskega leta določi po pravilih Koroškega lovskega prava višino odstrela, ki odvisi od površine lovišča.

Tudi letošnjo lovsko razstavo je glasbeno odprla skupina lovskih rogistov iz Železne Kaple. Nato je zapel mešani zbor Železna Kapla, na koncu pa Lovski pevski zbor iz Železne Kaple, ki ga je tokrat vodil Poldej Cvelf. Zbor je zapel dve slovenski in eno nemško.

Okrajni lovski mojster Albin Knafl je pozdravil častne goste iz Jugoslavije in Avstrije v obeh deželnih jezikih. Poročal je o izpolnitvi odstrelnega naloga in je bil z delovanjem na splošno zadovoljen.

Omenil pa je, da bo v bodoče posebno pri gamsih treba povečati skrb in jih opazovati v lovopustu (Schonzeit), kajti garjavost zmeraj bolj ogroža kapelška lovišča. Južno od Košutnikovega turma se je pojavil že prvi garjavi gams. Ta kužna bolezen je tako huda, da je ponekod uničila skoraj 90% vseh gamsov.

Nadalje je opozoril na steklino (Tollwut), ki še vedno razsaja, kar so v kapelški občini dognali na okuženih lisicah.

Karavanško gojitveno skupnost je zelo pohvalil, ker je v preteklem letu dobro delovala in ker so poleg tega v kapelški okolici ustrelili pet zrelih, to je nad 10 let starih jelenov. Poleg tega pa je sodelovanje med gojitveno skupnostjo in sosednjimi v Sloveniji zelo plodno, saj kapelški lovci določajo odstrel jelenov skupno s slovenskimi lovci.

Poročilu Albina Knafla so sledila predavanja o različnih lovskih vprašanjih.

„Uradnemu" delu je sledil družabni. Kapelška lovska prireditev je edina možnost, da se lovci srečajo v širšem strokovnem in družabnem okolju. -francjo-

Gorenče

Jako živahno je iztekel letošnji pust v Gorenčah. Pestro okrašene vozove so v lepem sprevodu spremljali številne pustne šeme. Sprevod se je končal na Ledu. Tudi najmlajši so prišli na svoj račun. Luštne igre so navdušile staro in mlado. Zvečer je sledila veselica za odrasle norce. Za izvrstno razpoloženje je poskrbela domača godba (kot „Dame z Hawaia"). Bilo je slišati mnogo domačih slovenskih viž. Ni čuda, saj je sodeloval pri imenovanem ansamblu znani sovenski vižar Franc Klemenjak („Komatar"). Prireditev se je končala s srečolovom (z lepimi dobički — televizor, kolo . . .) in s premiiranjem mask. Kot izvrstna organizatorja vsega tega norenja sta se izkazala Ruth Hirm in Pepi Kaschnig — oba sta se namreč priselila v našo vas (gospa Hirm prihaja iz Švice, Pepi Kaschnig pa iz Železne Kaple).

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdadatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev".

Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik", Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: 0 42 22/72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.

Letna naročnina: Avstrija 180.— šil.; Jugoslavija 260.— din; ostalo inozemstvo 300.— (550.— šil. zračna pošta).

Posrečeno predavanje o podvigih v Himalaji

V petek, 5. marca zvečer, je vabilo Slovensko planinsko društvo v Mohorjev dom na predavanje o vzponu na Mont Everest in na podvig slovenske plezalske ekipe skozi južno steno Daulagirija.

Posebna redkost je bila, da je predaval in kazal dia-slike sam vodja slovenske ekipe, Stane Belak-Šravf. Tako so prijatelji planin iz prve roke zvedeli, koliko truda, časa in denarja je trebe vložiti v tako dolgotrajne in nevarne podvige. Napeto smo poslušali razlagi dia-slik. Videli smo, kako naporno delo so opravili deloma bosonogi nosači-domačini, brez katerih ne bi bila mogoče nobena ekspedicija. Nato nevarno hojo skozi ledenike in pečine do vedno višjih bivakov in upanje in dvome, dokler ni trojica plezalcev dosegla 8848 m visoko streho sveta. Nato seveda tudi težavno in smrtno nevarno vrnitev v izhodno bazo.

Večji del predavanja pa je vseboval priprave in prvenstveni podvig skozi več kot 4000 m visoko južno steno šeste najvišje gore sveta, Daulagirija, preteklo jesen. Posrečen podvig je bil prava senzacija v krogu ekstremnih alpinistov, saj nobeden ni računal, da se bo posrečilo premagati to strahotno steno še pred letom 2000. Pa smo res tudi doživeto videli in slišali, na kakšne, rekli bi lahko, nečloveške napore in žrtve do skrajnosti, mora biti osvajalec najvišjih vrhov pripravljen. Slišali smo tudi, kako počasi pozabijo ti planinci vse te napore in ostanejo le še nepozabni trenutki veličine doživete narave.

Hvaležni smo Stanetu Belaku-Šravfu za lepe slike in besede in mu želimo še veliko sreče in uspehov pri nadaljnjih podvigih.

Vzamem hišo v najem od 15. junija 1982 naprej za 5 do 6 tednov v okolici Celovca.

Ponudbe na upravo Našega tednika, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.
Telefon: 0 42 22/72 5 65-21

PISMA BRALCEV

SAK — KDZ

Koroška dijaška Zveza ugotavlja v pismu bralcev v zadnji številki Našega tednika, da je SAK prepovedal svojim igralcem udeležbo na finalnem turnirju KDZ. Ta trditev drži le deloma. SAK je namreč prepovedal udeležbo samo igralcem članskega moštva na kateremkoli turnirju od priprav v Umagu naprej. S to prepovedjo hočemo doseči, da bo SAK lahko kontinuirano nadaljeval svoje pripravljalno delo (dva treninga in dve tekmi tedensko) na prvenstvo. V tej pripravljalni fazi pride dostikrat do nepredvidenih poškodb, tako da si ne moremo privoščiti še dodatnih, do katerih na takšnih turnirjih pogosto pride. SAK želi iti v prvenstvo optimalno pripravljen in doseči zaželeni cilj. Pripomnim naj še, da so se igralci SAK-a do priprav v Umagu lahko udeleževali takšnih turnirjev, kar so pogosto tudi storili. Paradoksno se mi zdi vsekakor, da bi SAK moral delati isto, kar delajo drugi klubi.

Nočemo zavidati nikomur kakršnih koli uspehov. Vprašanje po resničnem ozadju te prepovedi pa je sigurno neumestno, kajti moje osebno prepričanje je, da vsak želi SAK-u čim večjih uspehov — tudi KDZ.

Walter Gutovnik,
predsednik SAK-a

GOST v NAŠEM TEDNIKU

Miha Kreutz:

„Zaljubljen sem v SAK"

Miha Kreutz je doma na Blatu pri Pliberku. Po ljudski šoli, ki jo je obiskal pri Božjem grobu, so ga starši vpisali v Zvezno gimnazijo za Slovence. Letos bo zaključil srednjo šolo, nato pa bo odšel na Dunaj, kjer hoče študirati šport in matematiko. Miha Kreutz je nogometaš članskega moštva SAK od lanskega leta naprej. Poprej je igral v mladinskem moštvu, nato je dve leti „gostoval" v mladinskem nogometnem centru v Celovcu.

NT: Igral si dve leti v nogometnem centru v Celovcu. Poznal si igralce in funkcionarje celovškega nogometnega kluba Austria in oni so poznali tebe. Imel si možnost, da bi pristopil klubu, ki bi ti lahko nudil več, kot ti nudi lahko SAK.

Miha Kreutz: **Zame se je potegovala celovška Austria. Toda ponudbo sem odklonil, ker sem se raje vrnil med svoje kolege v SAK. In vrnil sem se v prvi vrsti zaradi tega, ker je klub slovenski; gotovo pa je bila tudi matura, ki jo bom delal letos, povod, da sem se raje vrnil v SAK.**

NT: Čeprav si star šele 18 let, šteješ med najboljše nogometaše SAK-a. In ne le večkrat so te koroški žurnalisti izvolili med najboljše igralce spodnje podlige. Kje in kako si spoznal in začel igrati nogomet?

Miha Kreutz: **Najprej sem „spoznal" žogo doma. Največ pa sem se gotovo naučil potem, ko sem vstopil v Slovensko gimnazijo. Dijaški dom Marijanišče, ker sem preživel in preživljam zadnje dni osmih gimnazijskih let, je bil pravzaprav moja „nogometna šola". Vsak dan, kadar je le bil čas, smo dijaki bili na igrišču.**

NT: Igral si tudi v nogometnem moštvu Slovenske gimnazije, ki je lansko leto bilo zelo uspešno.

Miha Kreutz: **Leto 1981 je bilo za Slovensko gimnazijo, kar se tiče športa, zares zelo uspešno. Nogometaši smo postali koroški prvak srednjih šol in smo zato zastopali deželo na avstrijskem srednješolskem nogometnem prvenstvu na Gradiščanskem, kjer smo zasedli 7. mesto.**

NT: Da se povrnemo k SAK-u. Kaj pričakuješ od članskega moštva v letošnjem drugem letu prvenstva?

Miha Kreutz: **Mislim, da imamo letos najboljše možnosti, da osvojimo prvo mesto in s tem nam bi bila vrata v koroško ligo odprta. Prepričan sem, da nam bo to uspelo.**

NT: Dejal si, da boš po maturi zapustil Koroško. Kako si boš razdelil in si vzel čas za nogomet?

Miha Kreutz: **Na vsak način hočem ostati v SAK-u in še naprej igrati v tem moštvu. Predpogoj zame pa je, da vstopimo v koroško ligo. V primeru, da pa nam bi to ne uspelo, bom po vsej verjetnosti ostal na Dunaju in se vključil v kak dunajski nogometni klub.**

NT: Kaj bi bila tvoja največja želja za letošnje pomladansko prvenstvo poleg osvojitve prvega mesta?

Miha Kreutz: **Moja največja želja bi bila ta, da bi na naše tekme prihajajo še več navijačev in gledalcev. O uspehu in neuspehu nenazadnje odločajo tudi navijači. Moštvo pa bo storilo vse, da bo doseglo cilj — vstop v koroško ligo.**

NT: Hvala za pogovor in vse najboljše pri maturi in pri „lovu na točke".

Jurij Perč

MI ZA VAS

PIŠE MIHA ZABLATNIK

KLUB SLOVENSKIH OBČINSKIH ODBORNIKOV KEL KOROŠKA ENOTNA LISTA

Bolezen v dopustu

Če delojemalec med dopustom zboli, je dopust zaradi bolezni prekinjen; izpolnjeni pa morajo biti sledeči pogoji:

1. Do obolenja ne sme priti zaradi malomarnosti ali celó namerno. Groba malomarnost pomeni, da se je delojemalec zadržal tako, da obolenje ni bilo samo možno, temveč verjetno.

2. Delojemalec mora zboleti **med dopustom,** torej potem, ko je že začel koristiti dopust.

3. Obolenje mora trajati **več kot tri koledarske dneve.** Primer: Obolenje traja pri 5-dnevnem tednu od petka do nedelje: dopust se ne prekine, ker bolezen ni trajala več kot tri dni. Če pa traja bolezen pri 5-dnevnem tednu od petka do ponedeljka, se dopust prekine (4 koledarske dni). Od dopusta pa se v tem primeru odtegnejo samo trije dnevi: delavniki petek, sobota in ponedeljek.

4. Obolenje ne sme biti pogojeno s storitveno dejavnostjo (Erwerbstätigkeit), ki nasprotuje med dopustom namenu oddiha. Dopust se torej ne prekine, če kdo zboli zaradi „dela na črno" (Pfuscharbeit).

5. Delojemalec mora delodajalcu v primeru 3-dnevne bolezni obolenje **takoj sporočiti.** Izjema velja samo, če delojemalec zaradi bolezni ni v stanu odposlati obvestila. V tem primeru velja obvestilo kot pravočasno, če se izvede nemudoma ob prvi priložnosti.

Delojemalec mora takoj, ko vstopi spet v službo, predložiti zdravniško spričevalo ali potrdilo pristojne bolniške blagajne o začetku, trajanju in vzroku delovne nesposobnosti. Če zboli delojemalec med dopustom v inozemstvu, mora priskrbeti poleg zdravniškega spričevala tudi uradno potrdilo, da je dotični zdravnik pripuščen k izvajanju zdravniškega poklica. Tako potrdilo odpade, če je bolnik prejel zdravniško oskrbo stacionarno ali ambulantno v kaki bolnici in ima od take ustanove potrdilo.

Uradno potrdilo mora biti izstavljeno od pristojne oblasti dotične države, od avstrijskega konzulata, poslaništva v tej državi ali pa od inozemskega zastopstva te države v Avstriji. Ne potrdi se pravilnost diagnoze zdravnika, temveč da je upravičen, izjaviti po obstoječih predpisih zdravniška spričevala.

Če kdo teh obveznosti ne izpolni (obvestilo, zdravniško potrdilo, uradno potrdilo v primeru obolenja v inozemstvu), se mu ne prizna prekinitev dopusta.

6. Če kdo zdravniško potrdilo zlorabi, velja njegovo dejanje kot groba kršitev obveznosti iz delovnega razmerja, posledica: odpust brez odloga (fristlose Entlassung).

7. Če se dopust zaradi obolenja prekine, veljajo za čas bolezni določila o bolniškem plačilu. Izplačano dopustno plačilo se uskladi z bolniškim plačilom za te dni. Če je znesek bolniškega plačila nižji oz. če delodajalec ni več obvezan plačevati bolniškega plačila, je preveč izplačani znesek dopustnega plačila treba plačati nazaj.

8. Glede še ostalih dopustnih dni je potreben za koriščenje nov dogovor. Samovoljno podaljšanje dopusta ni dovoljeno.

Obveščamo Vas, da smo letos pripravili naslednja romanja:

FATIMA: odhod 15. aprila — letalo, 4 dni
GRČIJA: po poteh apostola Pavla, 8 dni, odhod 23. aprila — vlak-avtobus
LURD: odhodi: 13. 4., 20. 4., 27. 4. in 11. 5. 1982, 6 dni, avtobus
RIM: odhod: 10. maja 1982, avtobus, 4 dni
LURD jeseni: odhodi: 30. 9. 1982 — dva dni, 1. 10. in 3. 10. 1982 — tri dni, letalo

Vse informacije, programi in prijave so pri DUŠNOPASTIRSKEM URADU, Viktringer Ring 26/II, 9020 Celovec ali pri turistični agenciji KOMPAS, Pražakova 4, 61000 Ljubljana, tel.: 0 61/32 77 61 tov. Darinka Wallas.

Škornji, ki so zdrobili 11 človeških glav

nonstop-drama

Letos obhajamo štiridesetletnico pregnanstva in upora koroških Slovencev. Tedaj „so najprimernejši originalni nemški škornji, ki so močno okovani in težki dovolj", (Florijan Lipuš) zdrobili marsikatero slovensko glavo. Med drugim 11 glav Peršmanove družine pod Peco. Florijan Lipuš je napisal nonstop-dramo „Škornji", ki je izšla leta 1976 pri ljubljanski založbi „Mladinska knjiga". Objavljamo odlomke iz te pretresljive nonstop-drame.

Preden bomo to nonstop-dramo uprizorili, moramo razčistiti vrsto stvari in poskrbeti za sledeče priprave.

Osebe: Oseb ni, igralcev ni, vlog ni. Kdor dramo uprizori, si mora sam znati nekako pomagati. Prav zato je drama težka igra in ji bodo kos samo zrelejši, izkušeni strokovnjaki, na začetnike tu sploh ni misliti. Režiser naj si komad torej dobro ogleda, preden mu skuša priti do živega.

Potrebščine: Potrebno nam je osem krst, drugi rekviziti niso potrebni. Kulis ni, tudi odra ni, prizorišče je na prostem, pred hišo, na travniku, na ravnem ali v bregu, kjer koli. Ko se dejanje prične, publika ne ve, kam se bo obrnilo, na katerem mestu se nadaljevalo, zato mora biti vsak čas pripravljeno, da potuje za dejanjem. Za poslopjem, v smeri proti Obirju, visi na nebu škorenj, krepak, nažebljan, orjaški nemški škorenj. To je vse, drugih pripomočkov ni.

Kraj: Nonstop-drama se lahko uprizori kjer koli na Koroškem in je primerna za sleherno priliko (šmarnice, mladinski dan, dan starih, žegnanje, materinski dan, božič, velika noč, binkošti, 1. maj itd.).

Jezik: Jezikov je več. V besedi izstopata dva: prvi je preprost in ljudski jezik; slovensko narečje, kot se govori v okolici Železne Kaple, brez nemških spakedrank, kot jih ima vsakdo priliko slišati po koroških vaseh pri vsaki drugi hiši. Drugi jezik je nacistična policijska nemščina, pomešana z jezikom, na cesti pobranim.

Vzdušje: Živijo v območju Železne Kaple Slovenci? Živijo. Delujejo v območju Železne Kaple nacisti? Delujejo, ker živijo v območju Železne Kaple Slovenci. Živijo v območju Železne Kaple Slovenci? Živijo, ker delujejo v območju Železne Kaple nacisti.

Razna vprašanja: Je pri Peršmanu pod Peco, vzhodno od Železne Kaple, dovolj prostora, da lahko uprizorimo nonstop-dramo na kraju samem? Je dovolj. Kmetija leži visoko pod Peco, naslonjena v breg, hiša in hlev stojita na ravnini.

1. napotek:

Pogoji za pričetek so torej izpolnjeni, rekviziti pripravljeni. Publika nestrpno čaka. Luči so točno naravnane, njihov cilj je jasno določen. Luči planejo iz stekel in prizorišče se potaplja v ščemeči svetlobi. Nekje se odtrga glas, publika zbegano suče glave, brede skozi svetlobo in išče govornika.

Peršmanov dom, potem ko so ga nacisti požgali in pobili 11 članov Peršmanove družine.

Že dolgo časa so se pri nas zglašali partizani. Radi so zahajali v našo hišo.

2. napotek:

Kateri čas bomo vzeli, za kateri dan se bomo odločili? Mnenja smo, da je najprikladnejši čas četrtek, 24. april 1945. Takrat imajo Nemci čas, spočiti so in dobre volje, zadnja večja akcija leži precej za njimi. Vojna se bliža koncu, samo nekaj dni še.

(...)

5. napotek:

Tisto petkovo jutro, 25. aprila 1945, Peršmanovi pozno sedejo k mizi. Mama skuha za zajtrk ajdove žgance in mleko; ne vedo še, da sedijo zadnjikrat pri mizi. Oče je videti zaskrbljen in prestrašen, mati vsa plaha, potlačena in majhna. Otroci jočejo predse, solze kapajo po žgancih. Ko zajtrkujejo, nihče ne govori, kajti težko se ločijo besede z jezika. Samo dva stavka iz očetovih ust sta namenjena publiki.

Otroci, vigred je že pred vrati, videl sem že pastirko in golobico sem slišal peti. Vse ptičke so se že vrnile, toda kako bomo sejali, ko te grde vojne še ni konec.

Le sejmo, le sejmo, da bodo naši otroci imeli dovolj kruha, saj te vojne bo kmalu konec.

(...)

7. napotek:

Po zapoznelem se Peršmanova družina končno lahko loti vsakdanjih poslov. Oče ukaže sinu Lukiju in hlapcu Ciliju, da naj gresta vozit gnoj na Čemrovo kmetijo. Oba takoj odideta. Pri Čemru je vse požgano, samo črna kuhinja še stoji. Odkar so Nemci izselili Čemrove, bivajo ostali, to je Čemrov stari oče ter mala Stanko in Adela, pri Peršmanu. Komaj Luki in Cili začneta voziti gnoj, se vrnejo Nemci in ju ustavijo. Povedala sva, da voziva gnoj, kajti bliža se čas setve. Nemci so zavpili nad nama, da za banditske svinje nimava pravice sejati. Ukazali so nama, da se morava takoj pobrati od tod. Takoj sva šla, vendar Nemci so si premislili, se nečesa domislili. Zgrabili so naju, naju odpeljali z njive in naju zaprli v črno kuhinjo. Vprašali so naju, če sva Peršmanova sinova. Odgovorila sva, da sva le hlapca, čeprav je bil eden od naju, 13-letni Luki, Peršmanov sin.

8. napotek:

Policija nato odide in krene nazaj proti Globasnici. Na razpotju med Lužami in Globasnico se policisti srečajo s patruljo VDV s komandantom Koljo na čelu. Začne se kratkotrajna borba, med borbo obležita dva policista na smrt zadeta. Policisti pobesnijo in prihrumijo, gnani od besa, vnovič k Peršmanu.

Ko so pridivjali k nam, so nas zagnali vse v klet. Oče in mati sta od strahu prebledela in sta se začela hudo tresti. Moja stara mati je prijela bratca, malega Lipeja, za roko in se skrila z njim za sod. Čemrov oče in stara dekla Mica pa sta bila šla že spat. Ko se ju je oče spomnil, je takoj natihoma ukazal Faniki, da naj ju hitro skrije pod posteljo. Fanika je takoj odšla in ju stlačila pod posteljo, nato je priletela nazaj k nam, ki smo se zbrali v kleti.

9. napotek:

V tem trenutku stopi v klet razkačen policist z brzostrelko v roki in zavpije: Vsi takoj ven iz kleti, preklete banditske svinje.

Mi smo začeli jokati in kričati na ves glas. Toda to ni nič pomagalo. Počasi smo lezli po stopnicah nazaj v družinsko sobo. Stali smo v kotu, stlačeni v kup in prestrašeni do smrti. Okna so bila pobita že od jutra.

10. napotek:

Policist ukaže mami, naj stopi na prosto. Mama drži v rokah malo Čemrovo Adelo. Ko stopi na prosto, že zareglja brzostrelka. Obe se mrtvi zgrudita. Nato skoči skozi vrata Fanika, objame jo ogenj iz brzostrelke, da obleži na licu mesta. Naslednji je oče, na rokah nosi še vedno osem mesecev starega sinka Fridija. Rafal ga zadene, zgrudi se mrtev, mali Fridi je samo ranjen v nogi.

11. napotek:

Policista prihrumita v kuhinjo in začneta netiti na tleh. Ravno v tem času prileze iz kleti še stara mama in vodi s seboj malega Lipeja. Ko zagleda ogenj v kuhinji, prosi Nemca, če sme gasiti. V odgovor Nemec pograbi njeno palico in z njo hudo oplakne starko po hrbtu, nato zagrabi brzostrelko in ji z rafalom prežaga pleča. Tudi Lipej je zadet, vendar ne do smrti.

Ko so Lipeja še vili smrtni krči, mu je Nemec skočil na glavo in mu stlačil lobanjo.

12. napotek:

Za strtje glave so najprimernejši originalni nemški škornji, ki so močno okovani in težki dovolj, da brez težav zdrobijo otroško lobanjo. Hranijo jih še na marsikateri orožniški postaji.

13. napotek:

Na tem mestu se lahko vrine daljši premor. Publika si naj v tem času ogleda kraj, kjer se dejanje godi. Kajti 25 let pozneje bodo to zemljo pokupili Nemci. Slovenski kmetje, ki so jih Nemci izselili, trpinčili, požgali, ubijali, isti slovenski kmetje bodo čez 25 let to zemljo sami zdesetkali in jo prodajali Nemcem. Na Lužah, kjer je tekla slovenska kri, bo nastajala nemška počitniška vas. Do nje bo država, tudi s slovenskimi davki, zgradila široko planinsko cesto.

(...)

15. napotek:

Ko sta policista odšla iz kuhinje, sem še nekaj časa ležala čisto pri miru. Potlej se je nenadoma oglasil Ciril, takoj sem se mu oglasila, da sem živa. Ciril je bil ves iz sebe od veselja, on je edini preživel brez večjih poškodb. Takoj sva vstala in stekla iz kuhinje, kajti poslopje je bilo že v najhujšem ognju. Ko sva prišla na dvorišče, sva zagledala vse mrtve, mamo, ateja in vse druge. Bila je že noč. S Cirilom sva si postlala pod češpljem. Videla sva še, kako je gorel hlev, in slišala sva, kako je mukala živina, nato sva oba zatisnila oči.

16. napotek:

Stari Čemrov oče, skrit pod posteljo, opazi, da zunaj gori. Zleze izpod postelje, da bi gasil, a ne more ničesar več. Kliče na vso moč za živimi, toda nihče se ne oglasi, povsod tišina, le ogenj prasketa. Malka se opogumi. Zakričal je: Ali je še kdo, ki je živ. Tedaj sem se mu oglasila. Tudi jaz sem bila hudo ranjena v nogo.

17. napotek:

Ko stari Čemer leze proti Peternelu, sliši vpitje ranjenega partizana, ki leži v hlevu. Toda nikogar ni, ki bi ga mogel rešiti. Živ zgori v ovčjih jaslih. Peternelovi prihitijo na pomoč, toda rešitve ni več, vse že gori. Ančko in Malko odpeljejo proti Železni Kapli in nato proti Celovcu v bolnico.

18. napotek:

Drugi dan položijo enajst mrtvih Peršmanovih ljudi v osem krst in jih odpeljejo v Železno Kaplo. Železna Kapla doživi enega najbolj žalostnih pogrebov.

19. napotek:

Če je publika utrujena, naj se ji ponudi okrepčilo. Med okrepčevanjem naj jo zabava „Landjugend Eisenkappel" s folklorističnimi vložki. Potlej se drama lahko prične od kraja.

35.

„Sicer je vsa hinavščina, prazne besede, katerim se je tudi ona dala preslepiti. Povedal sem ti že, kar sem mislil. Jaz bi ti že drugače pokazal, ko ne bi bilo zavoljo nje. V enem tednu."

„Prosim vas, dajte mi besedo izgovoriti! Žal mi je, da sem nedolžen vzrok vaši nesreči, ali preverjen sem, da vi ne bi bili nič na boljšem, ko bi mene ne bilo nikdar v ta kraj. Ko bi bil vedel, da ona vas ljubi, veselil bi se bil z vami kakor prijatelj s prijateljem in nikdar ne bi bil poskušal ničesar záse in nikdar bi se ne bil tako spozabil, da bi vam bil po namenjenem lastnem prizadevanju njeno ljubezen odtegnil ali ukradel, kakor mi očitate."

„Kaj je nisi, lažnivec!"

„Menim, da mi morete malo laži skazati. Verjemite mi ali ne verjemite, od kraja, ko sem mislil, da je Manica vam namenjena in da tudi sama misli na vas, zatiral sem vsako čut ljubezni. Zdaj pa, ko od nje same vem, da vam ni nikoli ničesar obetala, imam tudi precej lahko vest."

„Pa boš kmalu še lažjo imel, ko boš culo navezal in pobral se po svetu, od koder te je vrag prinesel."

„Gotovo lažjo kakor vi, Marijan, zakaj, kar mi že tudi storite, drugega ne boste na dobičku, kakor da si boste očitali, da ste pomogli v prezgodnjo nesrečo pripraviti človeka, ki vam ni drugega žalega storil, kakor da vas je nekaj časa poznal. Lahko noč! Premislite to, kar sem vam rekel, pa storite, kar hočete."

„Prav je, da greš, ravno bi me skoro volja bila, zalučiti te čez kamenje, da bi se nikdar ne pobral."

„Pretepavat se nisem prišel," pravi Lovre, „pa mislim tudi, da bi se vam ne dal vsak kar tako za nič lučati po kamenju. Če hočete kaj takega skušati, treba vam bo koga drugega najeti, ne mene." Rekši, Lovre odide.

Svojo puško je bil na mestu, ob kamen naslonjeno, pozabil.

Marijan je še obsedel. Kvasova mirna beseda in to, da mu ni mogel na marsikaj ničesar odgovoriti, razkačilo ga je še bolj.

„Ko bi je jaz nikoli ne imel in ne iskal po očetovi želji, ta pritepeni bukvar je tudi ne bo! Ko bi ga zlodej zdajle nazaj prinesel, da bi ga malo potresel!"

In da bi svojo jezico, katere zdaj nad Kvasom ni mogel ohladiti, poskusil nad njegovo tu ostalo puško, prijel jo je srdito ter jo pet sežnjev daleč po grmovju zagnal.

To delo so dopolnjevale tri krepke in robate kletve. Tik pred seboj je zdajci zaslišal preglasen, poreden smeh desetega brata.

„Ti grešnik, grešnikov sin! Kaj kolneš Boga in hudirja! Ali ne veš, da preklinjalci ne bodo gledali nebeškega kraljestva?"

Po teh besedah se začne Martinek zopet krohotati. Ko bi bil ne vem kdo Marijanovih prijateljev v tem trenutku k njemu prišel, bil bi ga z jezo odgnal. Lahko se tedaj ume, kako je zavrelo v njem, ko je ravno ta človek stopil predenj in še s tem zaničevalnim smehom. Bilo je že zdaj vdrugič, da mu je v enakem trenutku pred oči prišel ta mož kakor hudoben, nagajiv duh.

„Ti pes!" vpil je Marijan in zavzdignil kopito svoje puške.

„Nič pes, ne dlake ne od psa ne najdeš na moji koži, samo malo uboge človeške kosti, ustvarjene iz takega očeta, pa iz boljše matere kakor ti. Bog, ti

od petka, 12. marca 1982 do četrtka, 18. marca 1982

AVSTRIJA TV LJUBLJANA

1

PETEK, 12. marca 1982: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Mačka lovi miš — 12.15 Ko cveti roža — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Luzie — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pan-optikum — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stvar za dva — 21.15 Modna revija — 21.20 Jolly Joker — 22.10 Šport — 22.20 Nočni studio — 23.20 Poročila.

SOBOTA, 13. marca: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Zapojte z nami — 11.05 Šport — 11.55 Nočni študio (pon.) — 13.00 Poročila — 14.25 Mladinski sodnik — 16.00 Iz parlamenta — 17.00 Od otrok za otroke — 17.30 Boomer — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Dvakrat sedem — 18.25 Heinz Conrads — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Eden bo zmagal — 22.05 Šport — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 14. marca: 11.15 Stereo koncert — 12.40 Govoriti in pustiti govoriti — 15.00 Kleo, ljubezen in antika — 16.30 Ena, dva ali tri — 17.15 Risanka — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Zemlja — 21.35 Šport — 22.05 Poročila.

PONEDELJEK, 15. marca: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Prosim za mizo — 10.00 Šolska TV — 10.30 Kleo, ljubezen in antika — 12.00 Iz parlamenta — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Lesi — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pripovedke o konjih — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Šport ob ponedeljkih — 21.05 Kaz & Co — 21.50 Večerni šport — 22.20 Poročila.

TOREK, 16. marca: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Angleščina — 10.00 Poročila — 10.30 Mladinski sodnik (pon.) — 12.00 Možje brez živcev — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Risanka — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Teleobjektiv — 21.00 Človek — 21.50 Videoteka — 22.35 Poročila.

SREDA, 17. marca: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.35 Francoščina — 10.05 Šolska TV — 10.35 Mož išče žensko — 12.05 Risanka — 12.15 Teleobjektiv (pon.) — 13.00 Poročila — 17.00 Lutkovna igrica — 17.30 Viki — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Policijska inšpekcija — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Hitro, preden se stali — 21.50 Nogomet (EP)

ČETRTEK, 18. marca: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Nebesa so že razprodana — 12.00 Spomini iz Merana — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Risanka — 17.50 Risanka — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pogled v lonec — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 HFK predstavlja — 21.00 Smrtno nevarna sezona — 22.35 Večerni šport — 0.05 Poročila.

2

PETEK, 12. marca: 16.00 Smučarski leti (SP) — 17.30 Govoriti in pustiti govoriti — 18.00 Galerija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Himalaja — 21.00 Raziskavanja — 21.20 Politika ob petkih — 22.20 Sekretarka Maribel — 23.45 Poročila.

SOBOTA, 13. marca: 11.55 Šport — 16.20 Ring — 17.35 Prepoznate melodijo? — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Ljudski odvetnik — 20.15 Rheingold — 22.50 Vprašanja kristjana — 22.45 Vaba — 0.35 Poročila.

NEDELJA, 14. marca: 11.55 Šport — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Mož išče ženo — 21.45 Zadnji klic — 22.30 Poročila.

PONEDELJEK, 15. marca: 18.00 Perspektive — 18.30 Jean Christophe — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ljuba družina — 21.05 Najnevarnejši možje sveta — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Svileni čevelj — 23.45 Poročila.

TOREK, 16. marca: 17.45 Šolska TV — 18.00 Orientacija — 18.30 Jean Christophe — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Alfred potuje — 21.03 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

SREDA, 17. marca: 9.25 Veleslalom moških — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Jean Christophe — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Cafe central — 21.00 Prelistavanje — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Umetnine — 0.10 Poročila.

ČETRTEK, 18. marca: 17.45 Šolska TV — 18.00 Na poti po Avstriji — 18.30 Jean Christophe — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Naj govorijo rože — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

1

PETEK, 12. marca: 8.50 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 11.55 Smučarski poleti — 17.25 Poročila — 17.30 Kaj je novega pod streho — 13.00 Slovenski pihalni orkestri — 18.30 Obzornik — 18.45 Pred izbiro poklica — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Ti dnevi, ta leta — 20.45 Ne prezrite — 21.00 Izbor jugoslovanske popevke za pesem evrovizije — 22.35 Spremljajmo — sodelujmo! — 22.45 Na pragu smrti — 23.40 Poročila.

SOBOTA, 13. marca: 8.00 Poročila — 8.05 Ciciban, dober dan — 8.25 Mladi virtuozi — 8.45 Kuhinja pri violinskem ključu — 9.15 Kaj je novega na podstrešju — 9.45 Pustolovščina — 10.15 Mesta: Leningrad — 11.05 Za zdravo življenje — 11.15 Otrok in igra — 11.35 Po sledeh napredka — 12.05 Sodobniki — 12.45 Poročila — 16.40 Poročila — 16.45 Košarka: Cibona : CZ — 18.10 Rezerviran čas — 18.25 Muppet show — 18.50 Naš kraj — 19.00 Zlata ptica — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Ugrizni v kroglo — 22.05 Zrcalo tedna — 22.20 Zabavno-glasbena oddaja.

NEDELJA, 14. marca: 8.30 Poročila — 8.35 Živ, žav — 9.35 Izsiljevanje na Atlantiku — 11.10 TV kažipot — 11.30 Narodna glasba — 11.55 Kulm: Smučarski poleti — 15.45 Rio Grande — 17.25 625 — 17.50 Športna poročila — 18.05 Jegulje potujejo v Sargaško morje — 19.10 Risanka — 19.22 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 20.00 Nepokorjeno mesto — 21.25 Moša Pijade — 22.15 Športni pregled — 22.45 Poročila.

PONEDELJEK, 15. marca: 8.45 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 16.05 Kmetijska oddaja TV Novi Sad — 17.05 Poročila — 17.10 Mesta: New York — 18.00 Delegatski sistem — 18.30 Obzornik — 18.45 Zdravo, mladi — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Človek, ki je pojedel volka — 21.10 Ali se med seboj dovolj poznamo — 22.15 V znamenju.

TOREK, 16. marca: 8.45 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 15.40 Šolska TV — 17.10 Poročila — 17.15 Slovenske ljudske pravljice — 17.30 Češke plesne miniature — 18.00 Pisani svet — 18.30 Obzornik — 18.45 Mostovi Hidak — 19.00 Knjiga — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Aktualno — 20.45 Nana — 21.45 V znamenju.

SREDA, 17. marca: 9.20 Propagandna oddaja — 9.25 Bad Kleinkirchheim: Veleslalom za moške — 12.25 Bad Kleinkirchheim: Veleslalom za moške — 16.20 Veleslalom za moške — 17.30 Poročila — 17.35 Ciciban, dober dan — 17.50 Družina Smola — 18.15 Pozdravljena, Makedonija — 18.30 Obzornik — 18.45 Za pesmijo v veliko trojstvo — 19.05 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Ne more biti zima, saj še poletja nismo imeli — 21.30 Velika Britanija — 22.00 V znamenju.

ČETRTEK, 18. marca: 8.55 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 15.40 Šolska TV — 17.10 Poročila — 17.15 Zbis — Tillove dogodivščine — 17.35 Kuhinja pri violinskem ključu — 18.00 Mozaik kratkega filma — 18.30 Obzornik — 18.45 Na sedmi stezi — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Glasbeni četrtek — 21.35 Portreti — 22.05 V znamenju.

2

PETEK, 12. marca: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Otroška oddaja — 18.15 Mladi za mlade — 18.45 Zvezde, ki ne ugasnejo — 19.30 TVD — 20.00 Resna glasba — 20.50 Zagrebška panorama — 21.05 SP v umetnostnem drsanju — 22.30 Slovesnost naj se začne.

SOBOTA, 13. marca: 11.55 Smučarski poleti — 17.00 Vroči veter — 18.00 Smučarski poleti — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 SP v umetnostnem drsanju — 22.30 Športna sobota.

NEDELJA, 14. marca: 15.45 SP v umetnostnem drsanju — 17.30 Nedeljsko popoldne — 18.30 Reportaža z nogometne tekme OFK Beograd : Hajduk — 19.00 Risanka — 19.30 TVD — 20.00 Zgodbe o jazzu — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Gledalci in TV — 21.35 Nana.

PONEDELJEK, 15. marca: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Lukičijada — 18.00 Miti in legende — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Telesport — 19.30 TVD — 20.00 Raziskovanja — 21.15 Lice ob licu.

TOREK, 16. marca: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Otroška oddaja — 18.15 Odprta knjiga — 18.45 Glasbena medigra — 18.55 Košarka: Cibona : Real Madrid — 20.30 Narodna glasba — 21.15 Portret revolucionarjev — 22.00 Zagrebška panorama.

SREDA, 17. marca: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Čas za pravljico — 18.15 Aktualnosti — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Športna sreda — 22.00 Pimpinone — 23.00 TVD.

ČETRTEK, 18. marca: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Prvi cvetovi — 18.15 Znanost — 18.45 Glasbena medigra — 18.50 Goli z evropskih nogometnih igrišč — 19.30 TVD — 20.00 Obarvana svetloba — 22.20 Poročila.

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE

Petek, 12. marca:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Kar po domače.

Sobota, 13. marca:

09.05—09.55 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 14. marca:

07.05—07.35 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

Ponedeljek, 15. marca:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Solistična glasba.

Torek, 16. marca:

09.30—10.00 Domača zabavna glasba.

14.10—14.15 Koroški obzornik — Kako danes živeti! 3. — Otroci, poslušajte!

Sreda, 17. marca:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Ljudske pesmi in viže — Cerkev in svet.

Četrtek, 18. marca:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Mladinska oddaja.

---

meni greh odpusti, da te imam tako rad, da ti ne morem oglja zbirati na tvoji črepinji, kakor Salomon ali neki drug modrijarh pravi v svetem pismu. Nu, nu, le pusti tisto palico kovano, le, že vidim, da je puška! Kaj praviš, prijatelj Narobe, mož Hudojezec, ali bo vzel bognasvaruj tega Kvasa v pekel ali ga bo peljal v zakonska nebesa z graščakovo hčerjo? Povedi, kaj meniš? Jaz pravim, da bo tako, kakor sem nazadnje dejal; tebi bo pa kaj odmečka vrgel. Ali bi ne bilo tako prav? Kaj?"

Za odgovor za neprilično šalo je dobil Martinek s puškinim kopitom po kolenih, da je omahnil.

Ravno zdaj se je luna izza sivega oblaka pokazala in obsevala desetega brata, ki je prav polagoma odkladal kamižolo, čevlje z rame, palico in kučmo. „Fante, udari še enkrat, da bom videl, da se nisi spozabil, ko si me mahnil. Udari, če hočeš desetega brata poznati!"

„Ná, hudič!" Rekši, mahne Marijan srdito vdrugič.

Martinek uskoči novemu udarcu, pa v tem hipu drži Marijana z eno roko za puško, z eno za vrat. Mladenič se je zvijal, da bi se oprostil berača, pa zastonj, videl je, da ima Martin več moči, kakor bi je bil kdo v teh koščenih, presušenih udih pričakoval. Zdaj pa zdaj je Martinek svojega nasprotnika vrlo pomikastil in smejaje se vedno govoril: „Vidiš, vidiš, žaba! Tako se norosti iz neumnih, prevzetnih buč iztresajo. Ni pridno, če človek meni, da vse ustrahuje."

In ko je Marijan zopet jel srdito otepavati z rokami in nogami, zavihtel ga je Martinek okrog sebe, zopet malo pomikastil in dejal: „He, konjiček, pohleven bodi in ponižen! Glej, kako bi te lahko neki mož čez pečevje v dolino zalučil, kakor si ti ravno prej nekomu obetal, ti zgaga, ti! In zalučil bi te kakor leščevo batino, da ne bi nobena tvojih koščic cela ostala, ko ne bi bil po nesreči nekoga sin, kateri bi, to se ve, meni najrajši v testamentu bolezen za dedino zapisal!

— Le počasi, kadar se mi bo zdelo, pa te bom pustil. Ali se boš poboljšal? Bojim se, da si podoben tistemu psu, ki je s svojim gospodarjem v cerkev romal, tam fajmoštrovo pridigo poslušal, da je greh krasti, pa je iz cerkve šel naravnost krast. Bomo videli." Rekši, ga pahne od sebe.

Srdit popade Marijan puško s tal in mahne s cevjo po Martinku, ki pa se z isto urnostjo ko pred umakne.

„Tako! Čakaj, podlasica nezbóljšljiva, jaz ti bom še druge muhe iz glavice iztresel."

Pa preden je utegnil deseti brat Marijana drugič v svoje klešče dobiti, odskočil je ta tri korake in napel petelina pri puški.

„Eno stopinjo stori proti meni, pa bom sprožil!" vpije srdit Marijan.

Martinek se zasmeje in v enem skoku je bil pri njem. Ali nerodno je puško prijel, kajti v tem hipu se je sprožila. Martinek je imel kroglo v sebi; vendar je bil še toliko v moči, da je svojemu nasprotniku iztrgal orožje iz rok in ves divji loputnil ga s težkim kovanim kopitom po glavi tako, da se je zvrnil z ubito črepinjo. Potem se tudi on ni mogel držati več pokonci, zgrudil se je na tla. Kri mu je tekla s curkom iz globoke rane pod prsmi. Z umazano ruto, katero je iz nedrja izvlekel, zatlačil si jo je toliko, da si je kri nekoliko ustavil, poprijel palico, čevlje, kamižolo in kučmo ter se vzdignil. Počasi se je vlekel po stezi naprej.

Mesec je lepo svetil na nebu in obseval mladeniča, ki je ležal na tleh kakor mrtev. Tiho je bilo precej časa daleč okrog, le murni in drugi mrčesi, ki so za grmovjem po toplem dnevu prišli na večerni hlad, žvrleli so svojo enomerno nočno pesem, in tam doli iz vasi se je slišalo lajanje dveh psov, ki sta drug drugemu odgovarjala.

Čez kaki dve uri je bilo slišati ohripelo petje posamnega glasa, ki je počasi, pa vedno bliže prihajalo. Bil je to stric Dolef, ki je šel iz krčme Obrščakove precej vinski domov po svoji navadi.

Bilo je že komaj streljaj daleč na samotni stezi, ki je držala prek Skal.

(Dalje prihodnjič)

Smučarji ŠD Št. Janž dosegli odlične rezultate

Nad 200 smučarjev se je prijavilo za 5. Rožansko smučarsko prvenstvo v Šmarjeti v Rožu. Prvenstvo v veleslalomu pa ni privabilo le rožanskih klubov, marveč tudi smučarje iz Železne Kaple, Celovca, Kostanj, Vrbe in od drugod. Proga ob Tavčarjevem domu je bila dobro pripravljena, tako, da so imeli tudi tekmovalci z visokimi startnimi številkami še razmeroma dobre pogoje. Na smučarskem prvenstvu v Šmarjeti so tokrat manjkali tekmovalci iz Bistrice, ki so istočasno imeli na šentjanški smučarji tekmovali za točke v Weichsenbergu. In „mlada mnogo Selanov, ki so istega dne sodelovali pri prvenstvu koroške DSG v Selah. Manjkala pa je tudi vrsta odličnih šentjanških šolarjev, ki so tekmovali za deželni pokal v koroški eliti v Heiligenblutu. Klavdi Kropivnik (5. mesto) in Dominika Užnik (8. mesto) sta osvojila le-tam dobre točke. Dan poprej pa so isti šentjanški smučarji tekmovali za točke v Weichsenbergu. In „mlada garda“ šentjanžčanov se je odrezala odlično: Dominika Užnik je zasedla odlično 4., Brigita Kropivnik pa 6. mesto. Tomaž Moschitz in Marjan Kunčič sta vsak v svoji skupini zasedla 8. mesto, Klavdija Lausegger je postala 10., Albert Quantschnig in Richard Meschnig pa sta osvojila 11. odnosno 13. mesto. Omenjeni smučarji sodelujejo v prvi vrsti na tekmovanjih za točke oz. na tekmovanjih za deželni pokal.

Le tu pa tam sodelujejo na „manj važnjih tekmovanjih, kjer pa gotovo zasedejo najboljša mesta.

Prireditelju 5. Rožanskega smučarskega prvenstva gre vsa pohvala, ker je poskrbel za domače smučarje lepo tekmovanje. Prvi trije vsake skupine so bili nagrajeni z lepimi in dragocenimi pokali.

Rezultati:

Dekleta I: Elizabeta Moschitz — ŠD Št. Janž; **fantje I:** Hanzi Krušič — ŠD Št. Janž; **dekleta II:** Patricia Schöffmann — SZ Vrba; **fantje II:** Mihael Wohlfahrt — SV Kostanje; **mlajše šolarke:** Eva Renko — SK Borovlje; **mlajši šolarji:** najhitrejši na krajši progi Richard Meschnig — Št. Janž; **starejše šolarke:** Karin Fanzoi — SK Borovlje; **starejši šolarji:** Dieter Wohlfahrt — SZ Vrba; **mladinke:** Klavdija Wutte — Šmarjeta; **ženske:** Matilda Korenjak — Šmarjeta; **mladinci:** Norbert Kucher — Bela; **splošna skupina:** najboljši dneva Ernst Erjautz — SK Borovlje; **starejši gospodje I:** Lojzi Gabriel — Št. Janž; **starejši gospodje II:** Anton Hribernik — Sele.

IV. LJUDSKI TEK ZA

Rožanski pokal 1982

v nedeljo, 14. marca 1982
Start: ob 10.30
na tekaški stezi v Podnu
Prijave: od 9.00 naprej pri startu
(Gostilna Podnar)
Pod pokroviteljstvom Našega tednika in ELAN Brnca

Slovenski abiturienti zmagali

Edini slovenski zastopnik na celovški Trgovski akademiji, slovenski abiturientski tečaj, hiteva na letošnjem nogometnem prvenstvu šole od zmage do zmage. Po zmagi proti trgovski šoli v prvem kolu so slovenski abiturienti zmagali tudi v drugem kolu. Tokrat so igrali proti moštvu, ki šteje med favorite prvenstva. Toda slovenski fantje so pokazali, da tudi kot „manjšina“ (saj je samo 7 fantov) štejejo med najboljše nogometaše. Zmagali so prepričljivo 10:8, kljub temu, da so stali v vrstah nasprotnika odlični igralci LZ Celovca.

Postava: Hribernik, Kumer, Gregorič, Lampichler I, Lampichler II, Nachbar, Mačnik.

Gole so dali: Kumer (5), Gregorič (3), Lampichler (2).

Slovenski šahisti zmagali

Pred kratkim je šahovsko moštvo Slovenske športne zveze nastopilo proti moštvu iz Gospe Svete in zmagalo 3,5 : 2,5. Za športno zvezo so točkovali: Lukan Jože (1), Einspieler (1), Wieser Matevž (1) ter Olip Bernard (0,5). S to zmago imajo slovenski šahisti možnost, da zmagajo v svoji skupini.

S-K

Naš športni reporter

Jurij Perč

Hokejsko svetovno prvestvo v Celovcu

Od 18. marca 1982 naprej vabi Celovec na svetovno hokejsko prvenstvo skupine B. Cilj in želja avstrijskih hokejistov je, da ostanejo in si „utrdijo“ mesto v skupini B. Pravzaprav je ta cilj trenerja Killiasa in igralcev zelo skromen. Kljub temu, da igrajo rdečo-belo-rdeči pred domačo publiko je cilj, ki so si ga zastavili postavljen razmeroma nizko. Toda vsi, ki poznajo avstrijske hokejiste in kvaliteto avstrijskega hokeja na ledu, so navajeni in pravzaprav „obstoja“ že neko pravilo: avstrijski hokej na ledu je predober za skupino C, toda preslab za skupino B. Tako je reprezentanca v zadnjih letih „skakala“ iz ene skupine v drugo.

Letos pa, ko imajo naši hokejisti prednost, saj igrajo pred domačo publiko, hočejo „tradicionalno bandranje“ zaustaviti in se končno zasidrati v skupini B. Po prijateljskih, pripravljalnih tekmah za svetovno prvenstvo v Celovcu, odgovorni pričakujejo po končanem svetovnem prvenstvu „mesto na sredini lestvice“. Štiri tekme je avstrijska reprezentanca odigrala, dvakrat so se pomerili z Jugoslovani, dvakrat pa z Romunci. Trikrat so ostali Avstrijci neporaženi, eno tekmo pa so zmagali Jugoslovani v Jesenicah, kjer so porazili rdečo-belo-rdeče s 6:5. Gotovo teh tekem ne moremo primerjati s tekmami na svetovnem prvenstvu, pač pa je le videti nek vzpon, neko pot, ki zna biti prava. Letos torej je na programu „ostati v skupini B“. Če bi to uspelo, je naslednji cilj kvalifikacija za olimpiado.

Letošnje priprave so bile, kot je dejal avstrijski trener, odlične. Zelo je zadovoljen z igralci in upa, da se bo moštvo do svetovnega prvenstva lahko še stopnjevalo. Konec tedna pa se bodo Avstrijci pomerili z moštvom Nemške demokratične republike, ki je eno najboljših moštev hokejske skupine B. V Feldkirchnu se bosta ekipi „srečali“ dvakrat. In najkasneje po teh dveh tekmah bodo Avstrijci vedeli „kam pes taco moli“.

Stroške svetovnega hokejskega prvenstva v Celovcu bodo krili država, dežela in Celovec. Tekme avstrijske reprezentance bodo zvečer, vse ostale pa dopoldan ali popoldan. „Neavstrijska“ srečanja so v glavnem namenjena šolski mladini. Vse do- in popoldanske tekme bodo brezplačne. Organizatorji pričakujejo na tekmah naše reprezentance toliko gledalcev, kot jih je bilo letos na tekmah celovškega KAC. Večerne tekme bo prenašala tudi avstrijska televizija v poznih večernih urah.

Nastopile bodo poleg Avstrije, državne reprezentance Kitajske, NDR, Norveške, Romunije, Nizozemske, Švice in Poljske.

PS: Akcija „1000x200“

Današnji številki NT smo priložili položnice. Že večkrat smo vas seznanili z neugodnim finančnim položajem Slovenskega atletskega kluba. Ponovno vas prosimo, da podprete naš SAK. Vsem, ki ste to že storili, prav lepa hvala. Dragi bralci, poslužite se priloženih položnic in prenakažite vašo podporo čim prej. Že vnaprej se vam prav lepo zahvaljujemo.

SKI TOUR 3

Prekrasno sončno vreme, a mraz, ki je šel do kosti — pod takimi pogoji se je zbralo preko 2000 smučarskih tekačev šestih narodnosti v nedeljo, 21. 2. 1982, v Kranjski gori k tretjemu, že tradicionalnemu teku treh dežel — Ski Tour 3.

Ločani smo bili tudi letos dobro zastopani na tem teku. Odličen čas je dosegel Franci Urschitz ml. z 1:42 in zasedel 100. mesto. Okrog 2 uri in pol so rabili Mirko Singer, štirinajstletni Aleksander Černut in njegov oče. Dobro držala sta se tudi Manfred Černut, ki je ostal še pod prvimi tisoči; in tudi Irena Černut je pustila še nekaj sto tekmovalcev za seboj. Vsi so bili izredno navdušeni nad potekom, nad progo in nad prijateljskem vzdušju; nihče ni tožil, da je utrujen — vsi se veselijo že prihodnje Ski Tour 3.

topsport

PLIBERK — ŽELEZNA KAPLA — ŠT. PRIMOŽ

Za našo šivalnico v Železni Kapli iščemo šivilje ali priučene osebe (Anlernkräfte). Interesentke naj se javijo pri gdč. Blajs v Železni Kapli (tel.: 0 42 38/5 91.

Prav tako iščemo za našo šivalnico v Št. Primožu šivilje ali priučene osebe. Tiste, ki hočejo delati v Št. Primožu, naj se javijo pri Topsportu v Pliberku (pri g. Einspielerju. — Telefon: 0 42 35/20 41).

KOROŠKA DIJAŠKA ZVEZA
vabi na
ZAKLJUČNI NOGOMETNI TURNIR POKALA KDZ 1981/82
ki bo v soboto, 13. marca, ob 14. uri, v novi dvorani v Vetrinju. Prijave sprejemamo do srede, 10. marca, v klubu KDZ, Viktringer Ring 26.
V Vetrinj bosta iz Podjune in Roža vozila omnibusa.
Prisrčno vabljeni!

Z YUGOTOURSOM na počitnice
z letalom z letališča Ljubljana od maja do oktobra (prevoz iz Celovca do letališča in nazaj vključen)
tedensko v Srednjo Dalmacijo, Južno Dalmacijo in Črno goro

H. Amfora/Hvar	7 dni polpenzion, soba, kop. WC bk	od šil. 2985.—
H. Neptun/Dubrovnik	7 dni polpenzion, soba, tuš, WC	od šil. 2599.—
H. Bellevue/Budva	7 dni polpenzion, soba, tuš, WC bk pogled na morje	od šil. 2750.—

14-dnevno na:

Ciper	14 dni apartman	od šil. 5730.—
Otok Kos	14 dni tuš WC bk polpenzion	od šil. 7230.—
Kreto	14 dni tuš WC noč/zaj	od šil. 5313.—
Rodos	14 dni tuš WC noč/zaj	od šil. 4740.—
v Glifado (Atene)	14 dni tuš WC noč/zaj	od šil. 5720.—

Popust za otroke od 10—30 %

Vse informacije in knjiženje:
YUGOTOURS — CELOVEC, Pfarrplatz 5/2, telefon: 0 42 22/80 563 ali 80 564

gast 82
20.-25. marca
Celovec

14. strokovni sejem za gastronomijo in turizem
od **sobote, 20. marca** do **četrtka, 25. marca 1982**
dnevno od 9. do 18. ure
Celovec — sejemsko razstavišče — vhod St. Ruprechter Straße.

11. mednarodno tekmovanje mladih kuharjev 1982
s skupinami iz Avstrije (20./21. marca), Zvezne republike Nemčije (22./23. marca), Jugoslavije (24./25. marca).
Mednarodno tekmovanje GAST-bife za mrzle plošče, vsak dan novo pripravljene.
Strokovna zborovanja za turizem (konferenčni center, sejemska dvorana 5).
Posebne razstave trgovske zbornice (WIFI), strokovno združenje koroških pekov, koroških cvetličarjev, koroških drevesnic in poklicnih vrtnarjev ter koroško-štajerskih pivovarn.